1835

XCIII

Ex Libris Francisci Joannis Rucocki

Anno Dni 1612.

Serve Dels lector ... ... Infra mitte oculo et ... ...

Emptus sum ... 22 ...

Die ... Aprilis

1612

MATTH.
CASIMIRI
SARBIVII
è Soc.
IESU
Lyricorum
Libri tres
COLONIÆ AGRIPPINÆ
sumptibus Bernardi Gualteri Anno 1625.

Scire velis lector librum qui possidet istum
mitte oculos, ubi vacat...
Franciscus Rusocki, cui liber propria est.

Eundem librum si vis cognoscere lector
Inscriptum nomen perlege certus eris.
Franciscus Rusocki

†

ILLVSTRIS^{mo}. D. NICOLAO VEIERO PALATINI CVLMENSIS FILIO STANISLAVS R[illegible]cki [illegible]rinski Equ. Polon.

LYRICA Matth. Casimiri Sarbievij popularis nostri attulit nuper ad nos Marcus Golenius adolescens in his studijs, quibus nos à pueritia oblectamur, apprimè versatus. Legimus illa voluptate incredibili

lectaque sæpius cum veluti regustàremus, illorum penè desiderio moriebamur. Ego verò, ne apud nos quasi oppressa delitescerent, manuscriptum ab adolescente conuicio propè exegi, seduloque statim feci, vt nostratibus, Tibique imprimis, quem humanitatis omnis cognoueram esse studiosissimũ, palam è typo legenda darem. Hoc te præterea, quasi Propemptico in Poloniam abeuntem prosequendum duxi; ne tibi subuereri veniret in mentem, te tam celeriter excidisse nobis, vt non absentem etiam, quàm possumus, diligentissimè colamus. Reposuisti enim, mihi crede, in exteris, quas splendidissimè peragrasti, prouincijs, memoriam apud nos tui tam præsentem, vt te hic vniuersi videre adhuc nobis, atque affari videamur. Repetimus enim nobiscum ipsi, vt non in Germania modo, atque apud Belgas honorificentissimè

ſimè habitus, verum etiam in Italia ab Allobrogum duce, Romæ verò à Frãciſco Cardinali Barberino Nepote Põtificio magnis humanitatis officijs ornatus fueris. Quod ad *Poëmata* attinet; leges tu iſthæc, vt credo perlibenter, quorum nonnulla grauiſſimo VRBANI VIII. Pontificum doctiſſimi iudicio probata: quæq; ab Authore ipſo biennio nõ tã ſcripta, quàm potius ſcribẽdi quadã voluptate effuſa, audiuimus vt more tuo, non tam educationem atq; illum auſterum cultum, quam naturã potius atque indolem carminis laudaturus ſis. Mihi verò, qui eruditiſſimis viris, plurimum debere gaudeo, nihil prorſus euenire potuerit iucundius, quam ſi humanitati tuæ, Poetæ noſtri operibus, ſatis à nobis fuiſſe factum intellexero.

Vale.

APPROBATIO.

POEmata hæc Sarbiuiana eâ fide, iudicioq́ue concinnata ſunt, vt lucem mereantur publicam. Coloniæ 25. Auguſti. 1625.

Henricus Francken Sierſtorpffius SS. Theologiæ Doctor, Regens Gymnaſij Laurent. &c. Librorum Cenſor.

RRA-

ERRATA

In fine paginæ erratum indicat litera *f*. Initio litera *i*. in medio *m*. nota arithmetica folium denotat.

Notandum in aliquibus Titulis per errorem positum SARBEVII, *cum debet esse* SARBIVII.

4. Risus & gemitus madidi. leg. madidis. 5. *f*. leuini. leg. Leu. 5. *i*. resonatque leg. resonasque. 1. plangere lege plangente. *f*. Cytheræeque lege Erytræoque. 9. *f*. pauidoque feras. lege pauidosque Seras. 18. *i*. nimium aspici. adde sedulus aspici. *m*. Seheneteus. leg. Shenene. 19. *m*. obiecta, tremulę, leg obiectũ. 21. *m*. dẽsis tonitruis lege bella tonit. 23. salamina. leg. Sal. 5. *f*. descẽdit. leg. descẽdet. 24. *f*. risibus. adde abstine. 25. *f*. Thetis. lege Tehys. 26. *f*. Gaditanis leg. separatis. 28. *m*. vrco, lege Orco. 39. *f*. omnia, lege omina. 40. Sares, lege Seres. 4. *m*. præteruolato, lege præteruoluto. *f*. eruberanti, lege exuberanti. 42. *f*. Vrbane. dirc. leg Dirce. 43. adcomitas. leg. at. 44. qua leg. quæ. 47. *m* arcana, lege arcanæ. 51. ridentisque. leg. renidentisque. *f*. o quas leg. o quas. 58. seuerâ. leg æ. 63. *i*. teneros, leg. is. 77. *m*. corpus &, dele &. totundisse, leg. totond. 87. *m*. medũ, lege medij. 92. *i*. præuectum, lege prę. teruect. 93. montesque lege ment. 115. *m*. vires. leg. viret. 119. *m*. agnis, leg. agris. 125. speculator, lege ur. 132. *i*. ruriculas, leg. ruricol. 134. *f*. Iærarios. lege

Tæ.

Tæ.135 *i*. Curis, lege Eurii. ſperantum, leg. ſpir. 138
138. *f* Salutare, lege ſalutate. 139. ames, lege omnes.
140. Amaſios, adde quam 142. *i*. hoc leg. huc.

Si quæ prætereà in punctis errata irrepſerint, candidus Lector per ſe rogo corriget.

Philosophiae libri quae vult reddere verum.
Ego hunc [illegible] habes hic alium.
Fran: Rwoke

MAT-

MATTHIÆ CASIMIRI SARBEVII.

LYRICORVM LIBER PRIMVS.

AD VRBANVM VIII. PONT. O. M.

ODE I.

Cum infeſtæ Thracum copiæ Pannoniâ exceſſiſſent.

IAM minæ ſæui ſiluêre belli:
Iam profanatis malè pulſa terris
Et ſalus, & pax niueis reuiſit
Oppida bigis:
Iam Fides & Fas, & amœna præter
Fauſtitas læto volat arua curru:
Iam fluunt paſſim pretioſa largis
Sæcula riuis.
Candidi ſoles veteriſq; venæ

Fontibus nati reuocantur Anni:
Grandinat gemmis, riguoque cœlum.
Depluit auro.
Meque veraci cecinisse versu
Inter Octobreis, tua festa pompas
Prisca Saturni rediisse sæcla,
Approbat orbis.
Aurei patrum niueique mores,
Exul & serâ procul vsque Thule
Candor, & pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.
Lactis & fusi per aprica mellis
Garruli campos secuêre riui:
Et superfuso tumuêre plenæ
Nectare ripæ.
Lætior vulgò seges inquietis
Fluctuat culmis, titubantq; frugum
Vberes campi, nec auara sulcis
Inuidet æstas.
Pastor erranteis comitatus hædos
Prouocat raucas calamo cicadas:
Mugiunt colles, & anhela fessis
Sylua iuuencis.
Pace subsultant iuga, pace rident
Tetricæ rupes: leue separatos

Otium

Otium colleis amat, & sequestri
Gaudia pagi.
Te Ceres flauis redimita culmis,
Magne pacati moderator orbis,
Te suis AEstas opulenta circum-
-fundit aristis.
Supplici myrtus tibi seruit vmbra,
Seruiunt lauri: tibi celsa longè
Quercus assurgit, tremuloq; pinus
Vertice nutat.
Syderum præses dominusq; terræ
Lucida Romam speculatus arce
Regna tranquillet, cupidoq; Patrem
Te velit orbi.
Laurus annosum tibi signet æuum:
Fata te norint, properentq; Parcæ
Nescium carpi tibi destinatos
Stamen in annos.
Quæq; formosos sedet inter igneis,
Sedulam pro te miserata Romam
Virgo, quam circum glomerantur albis
Astra choreis,
Curet effusas Latij querelas,
Virginum castas iuuenumq; voces
Curet, & votis procerum reclineis
Applicet aureis.

AD AVRELIVM LYCVM.

Ne plus nimio de aduersa fortuna queratur.

ODE II.

, INdignas, Lyce nænias
, Et mæstum gemitu pectus & hispidis
, Frontem nubibus expedi,
, Cum Sol non solito lumine riserit,
, Et fortuna volubilis
, Fati difficilem iecerit aleam.
, Quod vexant hodie Noti
, Cras lambent graciles æquor Etesiæ.
, Mæstum Sol hodie caput
, Cras lotum roseo promet ab æquore
, Alterno redeunt choro
, Risus, & Gemitus, madidis propè
, Sicci cum lachrymis loci.
, Nascuntur mediis Gaudia Luctibus.
, Sic fatis placitum, suis
, Tempestiua fluunt fata periculis.
, Fessos duxit heri boues,
Dat magnis hodie iura Quiritibus;

Et

Et quæ bobus ademerat,
Imponit Gabijs & Curibus iuga.
Idem Phosphorus aspicit
Magnum, quem tenuem viderat Hesperus.
Quod si seria ludicris
Fortunæ placeat texere: rusticus
Hesternam repetet casam:
Ridentis populi non humilis iocus.
Et queîs rexerat omnia,
Findet laurigeris ligna securibus.
Quod si defuerit salix,
Fasces pauperibus subijciet focis.

AD CRISPVM LEVINIVM.

Ne plus æquo adolescentiæ fidat.

ODE III.

VIue iucundæ metuens iuuentæ:
Crispe, leuini fugiunt auaræ
Mensium Lunæ: nimiumq; volui
Lubricus æther.
Tu licèt multo radiatus auro
Gemmeâ vestem moderere Zona;
Et super collo Tyrias amicet
Fibula lanas.

Iure Phœnißis vaga penna cristis
Stare labenti dubitat galero:
Iure, quo fulges timidum refigi
Palluit aurum.
" *Quod tibi largâ dedit hora dextra,*"
" *Hora furaci rapiet sinistrâ:*
" *More fallentis tenerum iocosæ*
" *Matris alumnum.*
" *Mobiles rerum dubijq; casus*
" *Regna mortalis tenuêre vitæ:*
" *Sedulus metæ properat fugaci*
" *Impetus æui.*
" *Tardiùs ponto volat Adriano,*
" *Quam ratem mersi pepulêre remi,*
" *Et repentinis animosa trudunt*
" *Carbasa ventis.*
" *Omnibus mundi dominator Horis*
" *Aptat vrgendas per inane pennas:*
" *Pars adhuc nido latet, & futuros*
" *Crescit in annos.*

AD PRINCIPES EVROPÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

ODE IV.

NOndum minaci cornua Bosphoro
Decußit audax Pontus, & efferis
Seruire Neptunus Gelonis
Turpe gemit, resonatq; fluctu
Plangere ripas Thraca frementibus
Immugit vndis: AEmathiam pudet
Frænos momordisse, & Pelasgos
Odrysijs dare colla loris.
Mœrent tenaci compede Cyclades
Pigræ moueri: mœret Achaica
Thetis inæqualesque Locri
Perpetuo lachrymantur Hebro.
Semperne nigras AEthiopum domos
Vel, quæ superbus præfluit oppida.
Ganges, Abydenasque turreis
Supplicibus tremuisse pinnis
Formidolosam iuuerit Artacen?
Seseque captum Phosphorus omnibus
Vndis, Crythereoque & alto
Ionio, Arabioque ploret? *Vani*

,*Vani futuri temporis augures*
,*Fœcunda rerum sæcula dis[c]imus*
,*Si non retractamus fideli*
,*Tela manu, tacitoq; gaudet.*
,*Vagina ferro: si clypei vacant*
,*Hastæq; & arcus, non animi placent*
,*Parci laborum, non magistræ*
,*Consilij, sine Marte, linguæ.*
Frustra Nouembreis dicimus ad focos
Pugnata Rhetis bella sub Alpibus
Frustra renarramus Gelonum
Versa retro retulisse signa;
Si non & ipsi stringere Noricos
Audemus enses, quos malè barbara
Non decolorauêre terga,
Sed Tyrio Latiale fuco.
Illeuit aurum, non sine gemmeo
Circumsonantis fulgure balthei, &
Grato catenarum tumultu
Et sonitu phalerarum acuto.
,*Formosa fortes arma timent viros,*
,*Fragiq; nolent, seu profugus Schytes,*
Seu creber è campis agetur
Mirmidonum Dolopumq; nimbus.
,*Quicunq; suras & caput induet*

Auro,

» Auro, Quirites, exuet Italum,
» Ciuisq; Romanus negari
» Non timido patietur hosti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refusis crinibus allinet,
Dicemus Vmbrum, qui frementeis
Antiochi, Annibalisq; turmas
Rursum efficaci diruat impetu
Alpesq; clausumq; intrepidâ manu.
» Perrumpat orbem. Sic citatis
» Sæcula degenerare metis
» Sancit futuri temporis arbiter:
» Certoq; prudens ordine segreges
» Metatur annos nunc seueris
» Artibus, ingenioq; pugnax.
» Affulget ætas; nunc melior foro
» Gestit disertis feruere iurgiis.
» Hæc Thracas, audacemq; Bessum,
» Hæc Cilicas pauidóq; feras
Produxit ætas: nos senio piger
Effudit Orbis, dedecus vltimum
Mundi, fatiscentisq; naturæ
Opprobrium: malè nata proles:
Quicquid bonorum restitit, heu nefas,
Morum scelestâ deterimus notâ,

Mentisque, & excelsi latrones
Ingenij, violenta fraudum,
Tormenta, sanctis addere dotibus
Laudamur vltro: nec scelerum pudet;
Virtusque clamatur sagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enses, vendimus & manum,
Hàc, vnde nummis aura refulserit;
Sparsique tinnitus ad auri
Sollicitâ vacat aure vulgus.
Et quà secundis iecit honoribus
Bene ominatam mobilis aleam
Fortuna, mentitur caducæ
Plebis honos, positoque fallax:
Accumbit omnis poplite ciuitas
Periura festo surgere cum ioco,
Cum pompa stipantum, & dolosi
Præterijt breue fulgur auri.

AD TELEPHVM LYCVM.

Fortunæ, rerumq; humanarum inconstantiam accusat.

ODE V.

Eheu, Telephe, ludimur;

„ *Fortunæ volucri ludimur impetu.*
„ *Æternum nihil est. cadet*
„ *Quod surgit: sed adhuc surget & occidet:*
„ *Ritu præcipitis pilæ,*
„ *Quæ cum pulsa cauâ reijcitur manu,*
„ *Nunc lenes secat Africos,*
„ *Nunc terræ refugis absilit ictibus.*
„ *Vesper vespere truditur,*
„ *Sed nunc deterior nunc melior subit.*
„ *Anni nubibus insident:*
„ *Incertis equitant, Lustra, Fauonijs,*
„ *Cæco sæcula turbine.*
„ *Hæc quam Pieriâ decipimus Lyra*
„ *Iuncto fulminis essedo,*
„ *Eheu quam celeres Hora quatit Notos,*
„ *Nec gratæ strepitum Lyræ,*
„ *Nec curat miseræ carmina tibiæ*
„ *Et quanquam canitur leuis*
„ *Sese tota suis laudibus inuidet.*
„ *Magnas interea rapit*
„ *Vrbesq; & populos, & miserabili*
„ *Reges subruit impetu;*
„ *Et sceptri decus, & regna cadentium*
„ *Permiscet cineri Ducum;*
„ *Auratasq; trabes & penetralia*

, Et Ciues simul, & super
, Euersis sepelit turribus oppida:
, Ac mundi procul arduas
, Stragesq; & cumulos ac procerum pyras
, Festa nube super volat,
, Stellarumq; rotam & longa breuissimo
, Cursu sæcula corripit.
, Dum nobis taciti diffugiunt Dies
, Eheu Thelephe, ludimur
, Fatorum rapida ludimur orbitâ.
, An nos fallimur? an suam
, Rerum pulcer habet vultus imaginem,
Et sunt, quæ Lyce cernimus?
An peccant fatuis luminapalpebris,
Et mendax oculi vitrum?
An longi trahitur fabula somnij?

Sæculi nostri socordiam persequitur.

ODE VI.

AVt nos auaræ vendidimus Tyro:
Aut vsque Thulen misimus exules
Cultus auorum. non honoris
Præcipiti libet ire cliuo;

Non

Non sceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Letho pacisci: non Alyattici
Veiente permutare saxo
Vber, Achæmeniumq; Tygrim.
Nescit seuero liuida brachia
Signare ferro, nescit idoneis
Tyro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitque toruũ
Tranare Tybrim, cum niuibus Satur
Exæstuanti fræna licentiæ
Permisit, emouitque ripam
Aßiduæ metuendus Vrbi:
Et si procacem fregit equus gradum
Micatque neruis & genibus tremit:
At non Lupercales iisdem
Nescius aßimulare saltus,
Et cum peritum sistra citant pedem,
Doctus choreæ. frangite barbita
Neruosque dementemque buxum
Fœmineo prohibete cantu.
Auditis? Istri littora personat
Ferale cornu. iam capita Alpium
Magnæque respondêre montes
Ausoniæ, nouat arma Mauors,
Vrbeisque tectis elicit. ibimus?

Annos Caleno mensa tenet mero,
Cænaq; regnorum redemptæ
Diuitijs, populique censu?
Quas cum recedens viderit Hesperus,
Surgens easdem Phosphorus aspicit,
Et ridet aspectu renidens
Luna mero, radiosq; tingit,
Dum nos Lyæo regifici super
Descripta mensis prælia pingimus,
Fusoq; metamur Falerno
Mœnia, diluimusq; fossas.
Surgamus. Inde lutea Nereo
Sublucet Eos: iam radiantium.
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum pepulêre plantæ.
Surgamus. omnes prima vocat dies
Et Phœbus: at non noster ab Indijs
Phœbus Quirites, nec Latino
Orta dies famulatur orbi,
Totumq; diris mane Othomanidis
Impendit æther. prô pudor! Occidens
Nobis, fatigatusq; tantùm
Hesperium propè Phœbus axem
Turpi Latinis vespere seruiet?
Surgamus: Oetam Gadibus, & Paron

Adda-

Addamus, Auroramq; nocti, &
Bactra Tago, Tyberiq; Gangem.

AD NICOLAVM VEIERVM PALATINI CVLMENSIS FILIVM.

ODE VII.

IBis bellígeræ regna Poloniæ
Et gratæ repetes limina Patriæ
Quæ te voce diu, quæ prece flagitat
Paßis obuia brachijs.
Ceu quem veliuolis præpes Etesijs
Nauis diuitibus destinet insulis
Dilectum iuuenem, quem modò barbaræ
Auri corripuit fames,
Mater sollicito spectat ab æquore
Et lentum pelagi damnat Oriona
Et ventos gemitu duplicat, & pigro
Affundit lachrymas mari:
Si fors edomito fletibus AEolo
Indo sole niger filius aduolet,
Et longi memores exilij notas
Caris deleat osculis.
At tu nec studio mercis idoneus

Infamisque lucri, nec sitiens opum,
Quas septemgeminis prodigus ostijs
Aut Ganges vomit, aut Tagus:
Inuises patrium limen, amantior
Insignes animi quærere copias,
Et vi consilij promptus, & vbere
Venâ diuitis ingeni.
Te rerum sapiens vsus, & imperi
Te felix operum spiritus addecet,
Et vox se populo fundere largior
Plenæ flumine copiæ.
,Fortunæ volucrem mitte licentiam:
,Hoc appone lucro, quod tuleris simul
,Quo te cunque feres: seu per inhospita
Rauci littora Bosphori:
Et captum niueâ compede Nereum:
Seu pacis dubios Thracas; & asperum
Persen, seu refugum visere Concanum
Legatus properaueris.
,Virtutem solidi pectoris hospitam:
,Idem portat equus, qui dominum: neque
,Aut campo melior ponè perambulat
,Aut mensæ comes assidet.
,Illam cana fides, nudaque, Veritas,
,Et ferrugineæ plebe Pecuniæ

Cir-

,, Circumfusus Honor, & sequitur prope
Albis fama iugalibus.

AD STEPHANVM PACIVM.

Equestris elegantiæ iactantiam reprehendit.

ODE VIII.

,, Non auro, neque tinnulis
,, Pugnandum phaleris. & Chlamidum sinus
,, Et nodos, & inutiles
,, Gemmas conspicuis demite brachijs.
,, Quid læuem galeam iuuat
,, Plumarum volucrem ferre superbiam?
,, Cur sparsas agitat iubas,
,, Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pauidam caput
Ementitur auem, cum leue sibilis
Aurarum, & Zephyri ioco
Furtum Mygdoniæ proditur alitis?
Iam grando chalybum imminet
Telorumque frequens aura volantium:

Im-

Imbelli galeæ insonat.
Iam belli tonitru mugit, & obuium
Mædi fulgur acinacis.
Quid prosunt phaleræ, quid galeæ iubar?
Quid læta Zephyris coma?
Aut vmbo clypei, quòd procul æmulis
Lucem solibus inuidet?
Quod vultus nimium aspici?
Quid pictus pharetræ timor?
Aurum frenigerâ reijce dexterâ:
Ferro res eget & manu,
Et magnis animis: hæc tuleris tria,
Dicam Geryoni parem,
Quem nec populifer proruat Hercules,
Nec Cælo nimius Mimas,
Nec dura Idomeneus aut Sebeneleus manu.
Bellis adsit idonea
Incomptæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abstinens,
Lasciuaq; carens forma proteruiæ,
Et ferri memores genæ,
Hesterniq; notent vulnera prælij.
Cristæ non facient virum,
Non arguta suis colla corallijs.
Thoracas Pauor & Metus

" Dicuntur ſiculis fingere malleis.
Et primi ſcopulis ſuper
Procudiſſe vagis ſcuta Gydonijs.
"Nos ſtultum tegimur caput,
" Et letho tenues obijcimus moras.
" At quos eruerit ſibi
" Directis, oculos, inuida ſpiculis
" Mors affingere creditur.
" Fatis mille loci, mille patent viæ,
" Sed ſignat iaculis locum,
" Qui vultum ſubitis dimouet ictibus
" Deuotumq́; mori latus
" Obiecta tremulæ protegit ægidis. obiectum
" Nudos bella pauent viros.
" Audentes animos ipſa volunt propè
" Deuitare pericula
Cum conſanguineæ ferrea Græciæ
Hector rumperet agmina,
Toruis ſæpè genis turbidus obuios
Fati terruit impetus.
" Quos fortuna timet, vitat, & acrium
" Differt prælia mentium
" Et mors ſæpè viris inuidet auream
" Famæ pandere ſemitam:
" Quod ſi belligerâ ceſſeris orbitâ

„Post te fata citaueris
„ Ostendensque neci, qua fugies, viam.

AD PRINCIPES ROMANI IMPERII.

De recuperandis Græciæ Prouincijs.

ODE IX.

AT non supino semper in otio
Perdemus æuum. Surgite, Dardani
Ciues, triumphatumque captis
Imperium reparate Grays.
Implete classeis, tendite carbasa,
Inferte remos, ite volentibus
Fatis Quirites; ite; ventis
Vestra tument animisque vela.
Est, qui locantem bella pecuniam
Nouisque rebus postulet vtilem
Neruum. quis erumpentis auri
Fluxit ager potiore venâ.
Cuniculosi montibus Orici?
„Ferro, Quirites, si lubet, abditum
„ Mercemur aurum. qui vibrati
„ Glandibus emeruisse plumbi

Gazas

„ Gazas potentum sciuerit Vrbium,
„ Hic, magna paruo lucra parauerit
„ Sumptu. nec exponetur aurum,
„ Nec Tyriæ Cypriæq; merces,
„ Quas non cruentus Martis emat Chalybs,
Seu per reluctantum agmina Bistonum
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo.
Seu fulminatis diruta molibus
Castella densis tonitruis bella tonit
E moliuntur; cum caduco
Mœnia concutientur igni
Capiq; versis turribus annuent
Arces, & omnis copia, & obijce
Centum catenarum gementes
Diuitiæ, pedicisq; ferri.
Iam penè gazis Bactra timent suis,
Iam diues Aule, iam Cythereiæ
Conchæ, Myceneiq; census
Et Tyros & Genoessa flauo
Pallescit auro. iam propè decolor
Albet superbis Creta Corallijs
Phtieque & interfusa Cypros
Gemmiferis regemunt fluentis.
Est, quem comantum gratia montium

Aut

Aut floridorum tangit amœnior
Vultus viretorum; vel vda
Mobilibus Cynosura riuis?
Hunc empta multo sanguine recreent
Tempe, vel acri Pelion aut Samos
Asserta bello, vel virentis
Sylua Gragi, vel opaca leni
Pangæa quercu; nec viridem Gnidon
Altamque Dymen spreuerit, aut retrò
Spissis coronatam salictis
Olenon, Vmbriferamq́; Tricen.
Non Lympha Cydni, non vitreus Ladon
Lenisve puro Lydius agmine
Non mite cryStallum Lycormæ
Non gelidis Alyagmon vndis,
Desiderantem non bene lubrico
Soletur amni: Si modo bellicâ
E strage fumanteis capillos
Et tepidus linat ora puluis.
ESt qui supinâ certet amyStide
Obliuiosum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinosa Crete
Hunc Paphij rogat ora Cypri
Laxare ferrum. nec Rhodos abnuit
Nec, non seueri strenua Cæcubi

Na-

Naxos; nec illaudata Thrabin,
Aut resides Amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus asseri;
Aut qui propinquis æthera rupibus
Affectat Edon; aut maritus
Vitiferis Aracynthus vlmis.
Est cui supellex, & vigil ignibus
Risit caminus, cui pecorum placent
Armenta cui latè reductus
Hinnit ager fluuijq; balant
Cantu sonori blandiùs Orphei?
Illum iuuencis postulat hospita
Pleuros, Cleoneiq; colles
Et pecorum studiosa Thrazen.
Cæaq; valles, vel Calydoniæ
Dumeta syluæ vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis
Cum roseus tegit arua vesper.
Si quis virenti limina marmore
Saxoque postes, & laquearia, &
Pingat pauimentum: Carysten
Et variam salaminam, iustis Sal
Reposcat armis. huic Phrygium propè
Baccata longis Attica collibus descendet
Descendit in tectum, & videnda
Porticus adijcietur aula

AD TARQVINIVM LAVINVM.

ODE X.

„*NOn si sol semel occidit,*
„ *Non rubris iterum surget ab Indijs.*
„ *Nec si quos celeris rotæ*
„ *Sors non exiguo proruit impetu,*
„ *Non lapsos iterum leuet*
„ *Arguto docilis ludere cum ioco.*
Ne spem proijce, Tarquini
Cuius pene vetro lambere puluerem
Et vestigia diceris;
Cum fortuna leuem verterit orbitam
Effusam super & luto
Fumantem poteris cernere purpuram.
Tum & risibus abstine:
Neu turpi domino lumina paueris:
Neu calces nimium; memor
Fortunæ geminam sæpe iaci pilam.

AD IVLIANVM FLORVM.

Curam Lyncei adolescentis illi commendat.

ODE XI.

, *NVllus effrenæ rabiem iuuentæ*
, *AEstus AEtnei superet camini:*
, *Nulla conceptos iaculantis igneis*
, *Ira Vesuui.*
, *Crescit infestis animosus ausis*
, *Ardor, & primæ iuuenile vitæ*
, *Robur aduersum sibi luctuosis*
, *Dissidet armis.*
Sic vbi densis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur Euris
Et potens igni Notus, & sonorus
Imbribus Auster
Hinc repentinos struit aura monteis
Inde Bacchantum patiens procellarum. --
--Ingemit littus, resonumq; saxis
Tunditur æquor.
Feruet hinc illinc inimica Thetis Tehijs

 Pacis

Pacis incertus, dubiusq; belli
Fluctuat pontus, cui militares
Instruat vndas.
Mollior læsi tamen ira ponti,
Lenior motis Aquilo procellis
Puberum, Iuli, quatiente cæcas
Turbine mentes.
Hîc vbi pugnax equitauit Auster,
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leues auræ faciliusq; veli
Trudit Iapix:
Quæ semel certo metuendus arcu
Fixit, aut recti timor, aut cupido;
Rara pacatis agitata sidunt
Pectora curis.
Fortiùs pugnes iuuenum domando
Spiritu, quàm si iuga Gaditanis Separatis
Induas tauris, vel equina Pœno
Fræna Leoni.
Iure florentes moderaris annos
Lyncei; duris meritò lupatis
Corripis frænum, spatijq; parcum
Flectis Ephebum.

AD EQVITES POLONOS

Cum LADISLAVS Poloniæ princeps fuſo Oſmano Turcarum Imperatore victorem exercitum in hyberna reduceret.

ODE XII.

CRedetis? eheu credite poſteri
Fractum pudendo Biſtonas impetu
Ceſſiſſe, & infauſtis redemptam
Funeribus retuliſſe pacem:
Quis tunc recentes Odryſijs timor
Affixit alas, cum refugas metu
Præ ſe Ladislaus phalangas
Fulmineis agitaret Armis!
Quantus Gelonis, quantus erat feris
Sudor Corallis, cum propè decolor
Iſter, verecundusq; capta
Boſphorus erubuiſſet vndâ!
Cum verſa Thracum parma trementibus

Fronderet hastis, cum celer Artacen
Turreisq; Byzanti probrosis
Concanus assonuisset armis.
An nos repensam sanguine gloriam
Frustra futuris emimus? an suos
Exempla diffingent nepotem
In proauos, similemq; patri
Gnatum reponent? quatenus, heu pudor
Peior nefastis progenies auis
Succreuit, & damnosa pulchras
Sæcula diminuêre vireis.
Vel nos auitæ stemmata gloriæ.
Currusque & enses, nuper & hosticis
Direpta delubris trophæa
AEmoniæ monumenta pugnæ
Vramus igni: neu pudeat sacros
Mentita vultus frangere marmora;
Non æra, fumosasq; patrum
Effigies, memoresq; laudum
Ceras profunda mergere Vistulâ:
Vel, si supinæ tædet inertiæ,
Martemq;, maiorumque pugnas
Egregijs iterare factis
Iuremus. ô quem Gloria feruidis
Vrbeisque terrasque & populos super

Orco

Euexit alis: O caduci
Grande, decus columenque mundi
Abominatis ebria cædibus
Rursum Polonis deripe postibus
Et tela, & inuisas secureis
AEdonijs Ladulae turmis.

Temporum nostrorum ignauiam reprehendit.

ODE XIII.

MErcuri nam te cytharæ potentem
Viuido Manes reparare cantu
Furua Cocyti stupuêre pressis
Stagna fluentis.
Tuque Lesboos imitata neruos
Musa Dircæum modulare cantum,
Quo Palatini reuocetur Vrco
Turba Quirini.
Ite bellaces Priami nepotes
Pulcher Anchisæ Venerisque sanguis
Ite, formosas Acherontis, ite
Linquite ripas.
Quid iuuat nigras habitare valleis

Ferreum letho simulante somnum?
Quid iuuat subter sepelire magnâ
Secula terrâ?
Te Mari torui reuocant Sicambri:
Te Pharetratæ Nomadum cateruæ;
Te Numantini metuende poscunt
Scipio campi.
AEreis rursum fluitare turmis
Visa Carthago, peditumq; nimbos
Et saguntinis siculisq; bellum--
--affundere portis.
Surge: non audis strepitum, & sonorum
Agmen, & tractas per humum catenas?
Non vides, quantam nouus ecce surgit
Pœnus in hastam?
Magna te poscunt Asiæ sepulchra
Magne Pompeï: tibi Cæsar olim
Thraces, & ferrum, manicasq;, & ignem &
Tela minantur.
Bactra iam motis tremuêre castris
Martio nubes feriente cornu,
Iam minæ tristes equitum, & frementum--
--hinnitus equorum.
Surge; quâ dormis, quatit acer vrnam
Vngulâ Mœdus: potes huc sepulchro

Ef-

Esse securè piger, aut honestos
Carpere somnos?
Ite, felices iterate pugnas,
Ite Romani. iuuet arma notis
Postibus demi, solitoq́ frontem--
--assurgere cono.
,,Bella nos pictis simulamus armis,
,,Splendidè fortes, & inane pugnæ
Nomen, & docti vacuum duellis
Ludere Martem.
Fortium cingi galeis auorum
Prô pudor, seri fugimus nepotes,
Heu peregrinis onerasse fortes
Tempora gemmis!
Parua non magnam manus implet hastam,
Defluunt grandes humeris pharetræ:
Decidunt arcus, lateriq́ iniquus
Exprobrat ensis.
Prisca mutata pudet arma dextræ:
Patrius quondam malè laxus hæret
Filio thorax, nec auita norunt
Tela nepotem.

Animi lenitate Principes maximè commendari.

ODE XIV.

,NOn viui paries vitri
, Cristalliq; fores, aut Mareoticis
, Aurum postibus illitum (cipem
, Laudandum memori carmine Prin-
, clarabit, neque barbaras
, Decidet tumulo gloria laureas:
, Sed frons mitior aspici
, Immobique nitens ore meridies.
, Et qui sospitat omnia
, Irati vacuus nube supercilii
, Primo gratior Hespero
, Formosus roseâ vultus in Iride.
, Regum vultus imagine
, Regnorum legitur. pandite lumina &
, Vultum pandite Principes
, Iam vultũ, & populi lumina vidimus
, Irasci populum docet,
, Qui toruis nebulam nutibus addidit
, Idem supplicij piger

Ma-

" *Maturis faciem risibus explicet,*
" *Cædesq; & populi graues*
" *Iras, & procerum prælia, & asperas*
" *Regum contuderit minas.*
" *Vulgi bella fremant: te nihil attinet*
" *Fœdo turbida nubilo*
" *Mutari pauidis ora coloribus.*
Veris ianitor aureus,
Qui campis liquidi pascitur ætheris
Stellatis Aries comis,
Picti rura poli frænat, & arbiter
Mundi prata perambulat:
Iræq; & placidi lenior imperî
Vrsis præsidet, & lupis,
Demitque & dominis cornibus an-
Torum siura Leonibus, (nuit:
Castigare vagos acer, & igneis
Mundi cogere sepibus.
Vultur degenerum parcior vnguium
Albis parcit oloribus: (quum
Compescit volucrem Bellerophone-
Nusquam monstra vagantia
Chiron Æmonia figit arundine:
Colludit geminis Leo &
Taurum supplicibus conciliat iubis:

Nusquam sydera mugiunt,
Aut latrat Procyon, aut Lybico duplex
Rugitu reboat polus.
Labuntur tacito summa silentio:
Tranquillæque tacent rotæ
Dum currus vigilum voluitur ignium.
Tantùm lanigeræ facis
Balatu resonat mundus amabili,
Rixâq; & strepitu vacat
Et se mundus amans, ipse sui propè
Viuis lucet amoribus:
Naturæq; vterum, & parturientia
Zonâ sydera subligat
Hanc flexis Aries cornibus inchoat,
Rerum nobile vinculum &
Coniunx signiferi fibula balthei,

Ad cælestem adspirat patriam.

ODE XV.

VRit me patriæ decor,
Vrit conspicuis peruigil ignibus
Stellati tholus ætheris.
Vrunt sydereis peruia ianuis

Pura

Puræ limina regia,
Et lunæ tenerum lumen, & aureis
Fixæ lampades atrijs,
O noctis choreas & teretem sequi
Iuratæ thyasum faces!
O pulcher patriæ vultus & aurei
Dulces excubiæ poli,
Cur me stelliferi liminis exulem
Cur heu, cur nimium diu
Cælo sepositum cernitis hospitem?
Hîc canum mihi cespitem,
Hîc albis tumulum sternite lilijs
Fulgentis pueri domus.
Hîc lethi pedicas exuor, & meo
Secernor cineri cinis.
Hîc lenti spolium ponite corporis,
Et quicquid superest mei.
Immensum reliquus tollor in æthera.

AD PRINCIPES ITALIÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

ODE XVI.

PVlchro, Quirites, puluere gaudeat
Impubis ætas, & strepitū & minas
Iam nunc, & audaces tumultus
De tenero meditetur vngui.
Visoq; primum sanguine gestiat
Inter cadentum signa, neq; eligat
Quo lassa post pugnam, reclinet
Colla thoro, solidisque somnum
Commendet armis, aut clypeo super
Effusus, aut se cespitis explicet
Per summa, non parcius iuuentæ
Et decorum pretiosus emptor.
Hoc septus olim milite Bistonum
Vallata saxo diruit oppida.
Regnator Epyri & timendus
Parrhasiæ moderator oræ.
Heu quantus armis, quātus adest, equis

Quan-

Quantusq; sudor depopulantibus
Pangæa Dacis, cum refusi
Ferrea diluuies Gradiui.
Tumultuosi turbine prælij
Concussit AEmum. cum Rhodopen propè
Sacrisq; Ladislaus armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicosum Strymona vindice
Turbauit hastâ, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum, & natantum
Scuta virûm, galeasq; voluit.
Magnum illa terris intulerat metum
Præceps ahenas rumpere copias
Taboq; fumanteis & igni
Ausa cohors operire campos,
Si non honesti læta periculi,
Belliq; metas rumpere pertinax,
Egisset armorum cupido
Non humiles iterare pugnas.
Manes auorum quis bene prosperis
Excuset armis? quæ manus impigrum
Lethi Musurmannum paternis
Immolet inferias sepulchris?
Quæ nunc (pudendum) illudere peruicax
Persultat armentum, & miserabiles

Delent peremptorum ruinas
Hinnulei, timidæq; damæ:
Eheu cicatricum Hesperiam pudet,
Et mollis otî & turpis inertiæ,
Iræq; quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis?
Quisquam ne tandem (dicite posteri)
Vlturus Vrbis nomen, & imperI
Affulget ensis; atq; ab vllo
Scuta tholo, galeæq; pendent:
An (quod vereri (crediderim nefas)
Futurus ensis Dardanios adhuc
Proscindit agros, aut Latina
Arua metit, viridesque syluis
Frondent sagittæ? non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus sacri
Vates Gradiui. iam cruento
Sparsa mari fluitare tela:
Videre totis iam videor Thetyn
Pugnare remis, iam Latiæ procul
Turmæ, repercussâque circum
Aera micant galeæque Lymphâ.
Iam lata Triton personat æquora
Clangēte cornu: iam video nouas
Latè per AEgeum moueri

Cycladas, Aëmoniamque longè
Inauspicato sydere lugubrem
Mœrere Lunam: iam profugæ retrò-
-cedunt Tyrannorum phalanges
Penè metu glaciante Pontum.

AD VRBANVM VIII. PONT. OPT. MAX.
ODE XVII.

Mitte bellaces super orbe curas,
Magne pacati moderator orbis:
Mitte Threissas calidâ phalangas
Feruere rixâ.
Mugiant cano, sine bella ponto,
Cum repentinos struit aura monteis,
Cum gemunt cautes refugâque Calpe
Vapulat vnda
Regna Rhæteis resonant triumphis
Rumor auratâ volitans quadrigâ
Grata demittit bene feriatis
Omnia terris. Omina
Occidit iustæ reus hostis iræ
Hostis hybernæ dominator oræ

Qua coronatis sinuātur altæ
Turribus Alpes.
Qua niuis latè, saturæq; flauent
Imbrium valles: vbi mitigatus
Sole vicinos iaculante monteis
Liquitur humor:
Ire captiuo patiens fluento
Ister assertâ famulatur vndâ:
Corripit fluctus, & vtroq; Rhenus
Margine seruit.
Te genu nixu didicêre Medi:
Laxat intentum tibi Maurus arcum:
Te pauent heres, humerisq; Parthi,
Scuta reponunt.
Fingit effuso tibi nomen auro
Indus argutâ resonante lymphâ:
Te sonant septem vaga fabulosi
Ostia Nili.

Vrbani VIII. Pont. Opt. Max.
ODE XVIII.
POESIS.

Quis temperatæ flumine copiæ

Siticulosis influit auribus
Facundus amnis, & sequacis
Agmine luxuriatur vndæ?
Rursumne toruum cantibus AEacum
Delenit Orpheus, quo duce Thraciæ
Aurita reptâre saxa, &
AEmoniæ saliêre rupes?
An dædalei pectinis arbiter
Vates amica Pierias Lyrâ
Triumphat aureis, & disertos
Eloquij reserauit amnes!
Qualem pudicis Penea fontibus
Admurmurantem Thessaliæ iuga
Mirantur, aut præteruolato
Attonitus stupet AEmus Hebro:
Qualemve puris Parthenium vadis
Dignantur alto muta silentio
Pangæa, vel circum sonantem
Castalijs Helicona ripis
Parnassus audit, dum noua gaudia
Iam iam futuri veris auentibus
Enarrat agris, & virentem
Exilio remeare Maium.
O quis Latinæ fons opulentiæ
Eruberanti viuidus impetu

Bacchatur, & Lymphata secum
Corda rapax, animosq; voluit!
Qui nunc profundo voluitur alueo
Sententiarum, nunc gracili fluit
Torrente linguæ, nunc apertis
Ingenij spatiatur aruis,
Suiq; latè pronus & insolens
Exire ripam, non tamen obuia
Captiuus algâ, nec tenaci
Ire piger per aprica limo;
Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit smaragdis, non sine consono
Liquentis electri susurro, &
Murmure prætereuntis auri.
Non stagna Cyrrhæ, non ego Phocidos
Desiderarim: te propè vitreæ
Vrbane Diræ, te fluenta Dirce
Virginei comitantur antri:
Olimq; simplex collis, & inuius,
Nunc hospitalis, te duce Dardanæ
Parnassus immigrauit aulæ,
Et Latij rediêre vates.
Magnusq; tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet, & Apulæ
Miratur hæredem Camanæ

Pega

Pegaseos vacuare fonteis
Seu dithyrambo liber, inutilem
Verbis catenam demis; & affluis
Impune; seu rursum seuero
Verba placet cohibere nodo.
Sed non prophanæ gloria laureæ
Vmbrata Graijs tempora frondibus
Adcomit, ac conciliatâ adcomitat
Pulcher honor redimit coronâ:
Et dedicatam purpura Daphnidi
Furata frontem subrubet, hactenus
Florete vates: iam Latino
Vester honos adoleuit ostro

AD LEVINVM HIELIVM.

Laboris commendatio.

ODE XIX.

N*Vm quæ purpureis fumet honoribus*
Formoso melior de grege victima,
Cui longi patiens vomeris aspero
Vrit colla labor iugo?

Con-

Condit regna labor. Fabricio benè
Findenti patrijs iugera sarculis
Frondent in medijs sceptra noualibus
Pulchra messis adoreæ
Rastrisque & rigidis parce ligonibus,
Vncum, Lictor ait, reijce sarculum:
Quæ seuit Cererē, Regna metet manus
Glebæ fraude superbior.
Iam nunc emeritos solue iugo boues;
Iam nunc nobilium colla Quiritium
AEqui flecte memor, parcus & abstinens
Romani pater Imperi.
Fortunæ memores nunc age victimas
Iusto mitte Ioui. quæ modò mugijt
Sacris Pontificum digna securibus,
Aras illinet hostia.
Nunquam puniceis hispida crinibus
Martis belligerâ pendula fraxino
Auri deciduis vestierat iubis
Graium pellis Iasona,
Si non difficiles imperij boues
Egisset dominâ vertere dextera
Ferratis chalybum saucia dentibus
Colchi littora Phasidis.
Quanquam & fulmineo pectoris halitu

Sorberent animosum agricolam boues,
Et fumifluuium, & noctis inhospita
Circum nubila funderent.
Necquicquam viridū è semine dentium
Bellator iaculis campus inhorruit,
Et latè peperit castra virentibus
Cristatus galeis ager.
Quippe ad Thessalici fulgur acinacis
Natali immoriens occubuit metu
Tempestas peditū, & densa micantium
Hastarum interijt seges.

Lib. 1. Lyricorum Finis.

MAT-

MATTHIÆ CASIMIRI SARBEVII.

LYRICORVM.

LIBER SECVNDVS.

Ad Ferdinandum II. Cæſarem Auguſtum.

ODE I.

Cum Thracum copiæ exceſſiſſent è Pannoniæ finibus.

QVæ regna, vel quæ diſſociabili
Diſſepta tellus æquore, quæ domus
Eurique & Arctoi Bootæ
Cæſarei ſonitum triumphi
Neſciuit? O quà Rumor eburneis
Genteisque & vrbeis præuehitur rotis,
Audite Cæſar. te ſuperbæ
Herculeas ſuperaſſe laudes
Fleuêre Thebæ: te tumidus procul

Formi-

Formidolosi laudibus Herculis
Plorauit Hebrus; te frementes
Arcadiæ gemuêre valles
Non vsitatæ monstra proteruiæ
Strauisse latè. te Nemees iugo
Dignatur Alcides, & Argis,
Et domita tibi cedit Idâ.
Non illa quanquam colla minantium
Fumosque & igneis contudit anguium,
Cristasque & immaneis hiatus
Fulmineo quatefecit ictu:
Quanquam gelati marmora Nerei
Surdisque mutum littoribus mare
Emensus, arcana refregit arcanæ.
Regna stygis, pedicasque captis
Iniecit vmbris. immiserabilis
Prædator Orci; cum spolio prius
Taurique & insani Leonis
Mœnalias decorasset ornos:
Non ille quanquam transtulit aureo
Scalpenda cælo prælia, quæ procul
Eosque & Auroræ rubentis
Regna legant, mediisque Vesper
Miretur astris: non tibi debitæ,
Auguste Cæsar, reddat adoreæ

Palmas,

Palmas, triumphalemq; laurum, &
Populei diadema serti.
Te pronus ambit flumine supplici
Rhenusq; & Albis: te refluus sonat
Tibiscus, & latè recepta
Danubius tibi seruit vnda:
Te bellicosus Thermodontij
Regnator Hebri: te sibi destinat
Peltatus, Eurotas, & asper
Argolicis Achelous hastis:
Te militaris mœnia Daciæ,
Te Cimber horret; te genibus minor
Brennus, repercussisque lætum
Vindelici crepuêre parmis:
Te belluosi littora Bosphori,
Multoq; canum frigore Caspium,
Te Cydnus, & lauis Scamandri,
Et refugi pauet vnda Xanthi.

AD PVBLIVM MEMMIVM

Vitæ humanæ breuitatem benefactis extendendam esse.

ODE

ODE. II.

QVæ tegit canas modò bruma valleis,
Sole vicinos iaculante monteis,
, Deteget rursum. tibi cum niuosæ
, Bruma senectæ
, In caput seris cecidit pruinis,
, Decidet nunquam. cita fugit Aestas,
, Fugit Autumnus, fugient propinqui
, Tempora Veris:
, At tibi frigus capitiq; cani
, Semper hærebunt. neq; multa nardus,
, Nec parùm gratum repetita dement
, Serta colorem.
Vna quem nobis dederat iuuentus,
Vna te nobis rapiet senectus:
Sed potes, Publi, geminare magnâ
Sæcula famâ.
, Quem sui raptum gemuêre ciues,
, Hic diu vixit. sibi quisq; Famam
, Scribat hæredem. rapiunt auaræ
, Cætera Lunæ.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cum Illi Templum Ioannes Carolus Chodkeuicius signa contra Osmanum Byzantinum Imperatorem moturus exstrueret.

ODE III.

HVc O beatis septa cohortibus
Regina mundi, sydereos age
Molire passus; huc curuli
Nube super Zephyroq; praepes
Descende sacri conscia liminis;
Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, & patronae
Thuricremi famulantur ignes.
Neu vota Virgo temne vocantium,
Quanquam micantum regia syderum
Romaeq; Lauretiq; sedes
Dalmatico potior metallo:
Quanquam niuosi ciuis Enipei
Te non auaris ornet adoreis,

Ditemq;

Ditemq; miretur superbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui supinis præcipitem rotis
Solem recliues Americi vident;
Et qui sub Eois renatum
Suspiciunt remeare cunis.
Videtis? an me ludit amabilis
Imago Diuæ? iam videor pios
Audire plausus, & sonanteis
Cæruleum per inane currus,
Tristeisq; fumos, & nebulæ globum
Latè serenas rumpere copias
Auroq; florenteis, & igni, &
Missilibus radiorum acutis;
Spissæq; nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum feruere semitas,
Ventosq;, & obluctata longo
Nubila dissiluisse sulco, &
Effusa densis agmina desuper
Errare gyris, non sine syderum
Risu, ridentisq; cæli venidentisq
Sole vagas iaculante nubeis.
Auditis? O quæ prætereuntium quas
Lyrasq; cantusq; audio nubium?
Io triumphe: ter procellæ,

Ter liquidæ crepuêre flammæ.
Io triumphe: ter resonabilis
Respondit Echo: ter Samogitiæ
Saltus, supinataq; valles,
Et trepidæ sonuêre syluæ.
O ergo nostris præses habebitur
Regina terris; ite recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Diuam.

AD FERDINANDVM II. CÆsarem Augustum.

ODE IV.

IAm minax Albis, domitusq; latè
Rhenus assertâ famulatur vndâ:
Iam fluunt pronis tibi regna Ferdi-
nande tributis.
Turma pugnaces populata Dacos
Hausit imbellem galeis Tibiscum
Fessa bellorum, pauidumq; telis
Sepijt Istrum.
Ille terrarum fragor, ille magnæ
Fulmen Europæ, Scythici tremendus

Arbiter ponti piger obsoletis
Abstinet armis.
Iam sacræ Leges, & amica Legum
Iura ciuiles cohibent tumultus,
Et Fides, & Fas, & amæna læto
Gratia vultu:
,, *Iura pacatis dominantur agris,*
,, *Iura compescunt graue classicorum*
,, *Murmur, & currus, & hiulca rauci*
,, *Fulmina belli.*
,, *Pax vbi clausas moderatur vrbeis.*
,, *Illa vittatis operatur aris:*
,, *Illa vicinis studet æmulari*
Sydera templis.
Quaq; pubenteis graditur per herbas;
Hinc, & hinc Diuam comitatus albo
Messium fluctu Cerealis vndat
Merges aristæ.
Longus herbosis spatiatur aruis
Ordo Virtutum: niueæq; iuncta
Faustitas Paci legit otiosis
Lilia campis.
Ite Rheteis sociæ triumphis;
Ite delectos religate flores;
Ite Virtutes, iterate nexis
Serta trophæis.

Te Ceres flauis redimita culmis,
Magne pacati moderator orbis,
Te Iouis quercus, & Apollinaris
Vmbra corymbi,
Te volunt lauri, tibi se Latini
Arbor Alcidæ probat, & supinis
Annuit ramis, & amica circum
Tempora serpit.
Quo velis crinem cohibere serto,
Mitte cunctari; tibi colla circum
Herculis ritu fluat visitatâ
Populus vmbrâ.

AD IVLIVM ROSAM.

Inuitat eum ad sacram Poësim in crepusculo D. VIRGINIS MATRIS peruigilij decantandam.

ODE V.

QVid muti trahimus diu
Segnes excubias? suggere postibus
Direptum, ROSA, barbiton.
Nos arguta manu fila docebimus:
Tu buxum digitis mone,

Et mutis animam suffice tibiis.
Nos cantabimus aureos
Stellarum vigiles sistere lubricam
Mundi sollicitos fugam, &
Palantum choreas ducere syderum.
Tu rerum dominam canes,
Et sparsam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis ludere brachiis,
Et nimbos volucrum fundere crinium.
Addes & teretes pedum
Suras non humilem lambere Cynthiam;
Et sutas chlamydum faces;
Indutiq́; togam Solis amabili
Emirabere fistula:
Donec virgineis laudibus, & suis
Placatus, resecet moras,
Et currum madidis flectat ab Indiis.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cum illi dicata nauis in Indiam solueret.

ODE VI.

Diua ventorum pelagique præses,
Quæ laboranteis super alta naueis
Summoues saxis, vteroque Nerei
Eripis imo:
Si tibi moti cadit ira ponti,
Cum Thetys molleis imitata somnos
Sternitur latè, bibulisque se re-
clinat arenis:
Mercium felix tua nauis esto;
Quæ per vndanteis tibi læta fluctus
Floribus remos, hilarique proram
Fronde coronat.
Illa seu primos aditura Seras,
Siue longinquas Orientis oras;
Proferet latè tua fabuloso
Nomina mundo.

AD APOLLINEM.

Magnificentiam Cęsarianæ liberalitatis ab illo cani oportere.

ODE VII.

QVis litterati munera Cæsaris
Fusasq; pronâ diuitias manu,
Et tecta, quæ pecuniarum
Auriferis micuêre nimbis
Laboriosi carminis arbiteri
Æternet! O qui sacra biuerticis
Delubra Parnaßi, & canorum
Imperijs Helicona frænas;
Expergefactis ad sonitum lyris
Vndantis auri flumina concine,
Quæ fusa Ferdinandianis
Per populos ab ęre riuis.
Non curiosis ille ligonibus
Euiscerat æ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus insidiatur auro.
Vsuq; rerum, non opibus potens,

Exuberantis flumina dexteræ
Per sacra Musarum refundit
Atria, Palladiosq́; posteis.
At non, vt olim fabula pauperes
Ditauit agros: dum pretio grauis
Auriq́; tempestate diues,
Nobilium pater vnionum
Ganges auaro gemmea septies
Tributa soluit Nereidum patri;
Ripasq́;, miranteisq́; campos
Mygdoniæ lauit amne gazæ.
Hinc illa magnæ regia Palladis
Fastigiatis Pyramidum iugis
Æquâ leuabit inuidendum
Mole caput; famulumq́; Musis
Prætexet Albim: quæ procul exsulem
Phœbum seuerâ saltibus Atticæ, Seueræ
Cirrhâq́;, & vmbrosis reductum
Thessaliæ reuocabit antris.
Sic ille Gallus scilicet Hercules
Plebem sonantum colligat aureo
Nexu catenarum. & reuincta
Attonitum trahit aure vulgus;
Dulcique rerum defluus agmine
Ludit recusis in pretium sonis,

Aurum-

Aurumque, & in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

IN D. VIRGINEM MATREM CARMEN SAECVLARE.

Parodia ex Q. Horatio Flacco.

ODE VIII.

R*Eginam teneræ dicite Virgines*
Visentem roseis astra iugalibus
Dignatamque volantum
Currus flectere syderum.
Vos lætam cytharis, & sonitu lyræ
Quem vel Pierij verbere pectinis
Fingit saucius aër,
Vel motæ digito fides.
Vos Marsæ iuuenes carmine tibiæ,
Aut rauci strepitu dicite tympani,
Pugnarumve loquaci
Nympham reddite claßico.
Cæcos illa metus, & procerum graueis
Iras è miseræ limine patriæ
Vestris mota querelis
Ad Medos aget, & Getas.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Similis est dilectus meus capreæ, hinnuloque ceruorum.

ODE IX.

Vitas sollicitæ me similis capræ,
Quam vel nimbisoni sibilus Africi
Vel motum subitis murmur Etesijs
Vano corripit impetu.
Nam seu prima metum bruma trementibus
Incußit folijs; siue Diespiter
Elisit resonis tela Ceraunijs:
Incertâ trepidat fugâ.
At qui non ego te quærere desinam,
Clamatura retrò, christe, Reuertere, &
Rursus cum rapido fugeris impetu
Clamatura Reuertere.
O seu te Libani terga virentia:
Seu formosa rubræ culta Bethuliæ,
Seu pinguis Solymæ, siue procul cauæ
Cingunt rura Cafarniæ.

Tan-

Tandem sollicitæ pone modum fugæ.
Nam non effugies, te mihi sedulis
Aether excubijs prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus.
Te neglecta gemunt sydera, te procul
Suspirat tacitis aura Fauonijs,
Te noctis vigiles, te mihi viuidis
Signant sydera nutibus.

AD IOAN. STEPHANVM MENOCHIVM.

Cum Libros De Principum institutione in lucem edidisset.

ODE X.

QValis vbi Phrygia Iouis armiger educatus
Audax hiulci fulminis satelles, (Idâ
Vere nouo teneras Aquilonibus experitur aras,
Terrasq; nescit, immemorq; nidi,
Magna patris relegit vestigia, Fulminumq; latè
Circumtonanteis visit officinas;
Euincitq; Notos, & inertibus euenit pruinis,
Cæloque tensos nauigat per imbreis:

Talis inassueto circumuagus ingenI volatu,
Doctus paternæ strenuusque pennæ
Celsa super procerum pallatia, despicisque terras
Summasque rerum peruagaris arceis.
Quàque Pater dubijs populos super immoratus alis
Leges superbis diuidit Tyrannis;
Hàc neque consilij, neque degener ingenî secutus
Aequis adurges nisibus volantem.
Ille tamen dominas frenauerat Insubrum secureis
Forumque gnauus rexerat Triumuir:
Te rerum exsortem tenuit domus innocentis otî;
Ausum togatas exuisse curas.
Nec te plebis honos, neque litibus intonata centum
Verbosa raucis bella sub patronis;
Nec plorata reis subsellia, nec triumuirali
Adiudicatum curiæ tribunal;
Sed iucunda tenent obliuia diffluentis æui,
Et vrbis expers, patriæque vita:
Non tamen interea niueos sinis exsulare moreis
Aulis potentum curijsque regum,
Præceptisque Numas & legibus anteis Lycurgos
Valeriosque vincis & Catones. (procellis
Dum prohibes tumidum popularibus Ambitum
Regni verendos obsidere posteis:
Nec pateris medijs adsistere Cæsarum cateruis

Cæcasque Fraudeis, desidesque Luxus,
Exsomneisque Dolos, & dulcibus illitum venenis
Aulæ nitorem, barbarumque Fastum.
Quin etiam teneris virtutibus imbuis Quiriteis;
Sacrumque cunis aduocas Honestum.
Ignotumque doces vagitibus alloqui Tonantem,
Rudemque Diuis explicare palmam.
Iamque nouos debet tibi Martia Roma Scipiones,
Centumque Magnos, Maximosque centum,
Et Bataui Carolos, & Lechica regna Casimiros;
Nouosque Dacus debet Emericos.
Ferrea paciferum qui sæcula digerant in aurum,
Mundique pronas fulciant ruinas,
Et Tyberi Gangen, & Gadibus asserant Hydaspen;
Et regna primo differant Eoo.
Quorum sponte fluens sub fœdera militaris Ister
Rumpat tenaceis Bosphoro catenas.
Quos neque fulminea de pectoris emouebit arce
Inane regni purpuræque fulgur:
Nec quæ dispositis toga luxuriosior lapillis
Furto rubentis erubescit ostri;
Nec solium, nec quæ manus imperiosiore sceptro
Mœsta minatur annuitque plebi.
Hæc adeò longi cùm perleget otij sequester
Vrsinus, almi prima cura Phœbi:

Tri-

Tristibus ignotum te non sinet immori tenebris;
Sed te futuro consecrabit æuo
Tẽporis egressum ludibria, turbinesque rerum, &
Caliginosi sæua iura lethi.

AD ANDREAM RVDOMINAM.

Cum Roma in Lusitaniam abiret in Indiam nauigaturus.

ODE XI.

ERgo minaci credulus Africo
Tumultuosi marmora Nerei,
Pugnasque ventorum, & tyrannos
Aeoliæ superabis aulæ?
Nec te marinæ torua licentiæ
Imago terret? nec tumor æquoris
Enauigandus, nec proteruis
Ille frequens equitatus Euris?
Sed contumaceis Aeoliæ minas
Iramque ponti spernis, & obuios
Mundi furores irretorta
Fronte subis, similique vultu

Quo

Quo ferientis mœnia Tusculi
Aut otiosi iugera Tiburis
Perambulaturus subibas
Egelidos Anienis amneis?
Hoc ore motæ dira proteruia
Subsidet vndæ. iam video procul
Ad littus acclinata leni
Aequora decubuisse somno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem. scinde tenacium
Moras rudentum: perge classem
Veliuolis animare ventis.
REGINA, *terrarum, & pelagi potens*
Formidolosos diruet obijces
Periculorum, nec sinistris
Ire dabit tua fata velis.

LAVDES SIGISMVNDI III. POLONIÆ REGIS.

ODE XII.

QVam prono Rhodopen pede
Lustro? quæ vitrei littora Phasidis
Viuo præuehor impetu?
Audaceïsque Dahas, & facileis mori
Colchos, & rapidum Scythen
Captiuumque gelu transilio Tyram?
O cani iuga Carpathi!
O formosa rubræ rura Druentiæ,
Quam fontes Hypanis lauant
Quam lambunt gelidæ flumina Vistulæ!
Quis me, quis, Mora, quæ precor
Quis me perspicuæ margine Viliæ
Sistat, quà gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ sydera traijcis,
O quæ nubiuagâ Calliope polum
Præterlaberis orbitâ:
Hic me siste precor, quà Getico piger

Feruet sanguine Bosphorus,
Nympheique domos, & caua barbaræ
Plangit littora Tauricæ.
Hic dulci scopulos carmine colligam,
Hic Graiæ prece tibiæ
Aram de medijs surgere rupibus
Suadebo. duce me retrò
Descendent resonis marmora collibus,
Et longo procul ordine
Arrepent Parijs saxa laboribus:
Museamque pati manum
Inscribique volent, & memores tui
Sigismunde, ferent notas.
Sculperis volucri proterere impetu
Thressæ cornua Cynthiæ.
Scalpemus gemini fulmina prælij,
Scalpemus refugum Geten,
Et captum niueis Nerea vinculis.
Huc & nocte bis & die
Lectarum venient agmina Virginum,
Et latè violis humum,
Aramque & folio Solis, & aureis
Pingent marmora lilijs.
Nos & mane ter, & vespere ter sacrâ
Circum valle sedebimus.

His

Hic viuis dabimus cespitibus super
Verbennas, & olentia
Sacris thura focis, & rude simplici
Nectemus philyra caput.
Dicemus ter io: ter recinent io
Plausæ littora Thraciæ:
Et victos iterum carmine Concanos,
Et plausus, & ouantia
Permistis dabimus classica tympanis

AD GERMANIAM
Ciuili bello ardentem.
ODE XIII.

QVid iuuat densis glomerata turmis
Bella ciuili tonuisse clade?
Quid iuuat latè maduisse pingueis
Sanguine campos?
Tela Threißis potiora pugnis
Tela Germani cohibete, tela:
Tela molitur noua peruicacem
Cæsar in hostem.
Parcus irarum, modicusque ferri:
Lenis in ciues, sine cæde fusos

Thra-

Thracas, & victos sine clade Cæsar
Sternet Alanos.
Pone crudelis simulacbra lethi
Deme loricas, pharetrasque Rhete.
Mollibus flectit sua regna Ferdi-
nandus habenis.
Seruit extremi tibi potor Istri
Cæsar irati moderator orbis:
Te repercussis agilis Sicamber
Concrepat armis.
Condito mitis, placidusque ferro
Orbis, ingentes senÿ ruinas
Firmat, & prono fugitiua ducit
Otia mundo.
Martis oblitus calidæque rixæ
Findit obliquo iuga vomer vnco:
Et minax olim, modò iustus agrum
Demetit ensis.
Caßis instratis resupina cristis
Alitum vernis resonat querelis
Fæta nidorum; sociant maritas
Scuta columbas.
Te vagum Solis comitata currum
Fama per latas spatiata terras,
Narret Eois, doceatque seros.
Nomen Iberos.

Audiet Dacos acuisse tela,
Tela Germanis inimica telis:
Audiet contos & iniqua pilis
Pila rotari.
At simul leni rapiente curru
Sparget insonti fera corda succo:
Demet & contos, & iniqua pilis
Pila recondet.

DIRÆ IN HERODEM.
ODE XIV.

DEuota sacræ progenies domus!
Fatale monstrum! prodigialium
Monstrum parentum! seu Lybissa
Caucaseis lupa pauit antris,
Seu te maligno sydere barbarus
Getes maritâ tygride prodidit
Furoris hæredem paterni;
Siue gregis populator Afri
Nudum sub alto destituit iugo:
Seu belluosis fluctibus exspuit
Irata tempestas nocentem
Alitibusque, ferisque prædam

Tuo

Tuo seueras pectora marmore
Duxêre venas, pectora rupibus
Decisa, quas Getula cælebs
Deucalio super arua iecit.
Te sede primùm liuida regiâ
Mægera fixit: Tysiphone dedit
Sceptrum cruentandũ, feraq;
Imposuit diadema fronti, &
Regale nuper cum premeres ebur
Adsedit altis fulta curulibus,
Et per Palæstinos Tyrannis
Explicuit sua signa campos.
Fremensq; & atrum sanguineâ manu
Telum coruscans, secum Odia & Minas
Cædemque & insanos Tumultus,
Funeraque, & populorum iniquas
Strages, & indignum excidium retrò
Lactentis æui traxit, & inclyta
Regnorum, inexhaustasq; longis
Cladibus euacuauit vrbeis.
Illam & parentum dira gementium
LAMENTA, Questusque, & Gemitus retrò
LVCTVSQVE vicatim secuti, &
Irriguis Lachrymæ cateruis.
Quod si caducis decidit amnibus

Præ-

Præsagus imber, quid pluuias sequi
Cunctantur vltrices procellæ,
Et volucrũ strepitu quadrigarum
Incussus æther pigra tonitrua, &
Immugientum fulmina nubium
Compescit, indulgentque metæ
Aërijs vaga tela pennis?
At nil trisulcis Acroceraunia
Deiecta flammis, nil Rhodopes iugum,
Quassæve peccauêre cautes
Aemathiæ; nisi fortè dirum
Inominatis marmora partubus
Fudêre monstrum: rumpite, rumpite
Monteisque fœcundasque Regum
Fulmina præcipitate rupeis.
Exspiret auras: Occidat, occidat
Funestus, exsecrabilis, efferus
Sector, crematuramque taxum
Ipse super, cumulumque regni
Summum cadauer fumet, & aëra
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monstrum, dissidentum
Ludibrium Furiarum, & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabileis
Ignaua tellus desuper ardua.

Voluen-

Voluente saxorum ruina;
Quam pelagus super & refusis
Bis terq; Nereus Syrtibus insonet.
Audimur. ingens sydera verberat
Spumamq; limumq; & rapaceis
Oceanus glomerauit vndas.
Iam nutat æther, iam barathrum propè
Vastisq; campi dissidijs hiant.
Iam fractus illabetur orbis
Sacrilego capiti. i profunda
Inexpiato pollue Tartara
Tyranne letho: solus & igneum
Insume Cocytum, & frementem
Sulphureis Acheronta ripis.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

Adiuro vos, filiæ Hierosalem, ne excitetis, neque euigilare faciatis dilectam donec ipsa velit.

Ecce iste venit, saliens in montibus, transiliens colles. Similis est dilectus meus capreæ hinnuloque ceruorum.

ODE XV.

MEsti pate rosarijs
Me fulcite crocis, me violarijs;
Me vallate cidonijs,
Me canis sociæ spargite lilijs;
Nam visi mora Numinis
Mî sacris animam torret in ignibus.
Vos ô, vos ego filiæ
Cælestis Solymæ: vos Galatidides,
Vos ô per capreas ego
Errantesq; iugis hinnuleos precor,
Antiqui genus Isaci,
Quæ saltus Libani, quæ viridem vago
Carmelum pede visitis,
Nymphæ nobilium gloria montium;
Ne vexate tenacibus
Acclinem violis: neu strepitu pedum
Neu plausæ sonitu manus
Pacem sollicitis rumpite somnij;
Donec Sponsa suo leues

Somnos ex oculis pollice terserit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit iugis
Formosæ soboles matris, & vnica
Formosi soboles patris.
Syluarumq; super colla comantium, &
Intonsum Libani caput,
Magnorumq; salit terga cacuminum, ac
Proceras nemorum domos
Prono transiliens præterit impetu:
Veloci similis capræ,
Quæ visis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua
Sublimi volucris fertur anhelitu.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cum fame, bello, cælique intemperie laboraret Polonia....

ODE XVI.

A*Vrei regina VIRAGO cæli,*

Mæstæ vallcis, Hypanimq́ue latè
Nubium curru super, & niuosis
Vise quadrigis
Aureus tecum Puer, & coruscis
Aureæ pennis properent cateruæ:
Et salus, & Pax, & aperta pando
Copia cornu.

AD CLAVDIVM RVFVM
Sibi sepulchra & tumulos Regum scholam esse.

ODE XVII.

NOn me Democriti sales,
Non me Cecropij porticus atrij,
Non percussa docentium
Delectant calidis pulpita iurgijs,
Vel quæ pectoris impotens
Clamosi celebrat turba Panætij;
Vel quæ Pythagoræ senis
Doctâ turse crepant. me veterum frequens
Memphis Pyramidum docet,
Me pressæ tumulo lachrymagloriæ;

Me proiecta iacentium
Paßim per populos busta Quiritium,
Et vilis Zephyro iocus
Iactati cineres, & procerum rogi,
Fumantumq; cadauera
Regnorum tacito, Rufe, silentio
Mœstum multa monent. mihi
Pompei gelido sub Ioue segreges
Artus, & lachrymæ carens
Desertoq; vagum littore funus, &
Magni nominis indigum
Corpus, & magniloqui verba Panætij votu clisse
Compensat breuius. neq;
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pierijs macer
Insudare libris; aut tacito vigil
Impallescere Socrati;
Si Regum titulos, & tumulis super
Fulgentem premo gloriam, &
Calco nobilium nomina Cæsarum.

AD FAMAM.

Laudes LADISLAI Principis Poloniæ ab illa cani oportere.

ODE XVIII.

AGe picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulso titubanteis pede nimbos,
Age, claras famulantum quate pennas Aquilonum.
Glacialis rege currum Cynosuræ,
Cata spissos super imbreis equitare,
Simul Euros animauit generoso tuba cornu.
Tibi plausus populari vagus aurâ;
Tibi pulchræ sociali vice Laudes;
Famulantur salientum comitatu chorearũ.
Tibi septem Tyberinæ iuga ripæ
Saliari cita gyro glomerantur:
Tibi longus per apricum salit ordo thyasorũ.
Age sacrum glacialis iubar Vrsæ
Cane Medis, cane flauis Agathyrsis,
Ciliciumq; & pharetratis Nasamonum cane turmis.
Tibi Princeps opulenti liquor Hermi
Graue nomen fluuiali linet auro:
Tibi carmen pretiosa perarabit Tagus vrnâ.

MAT-

MATTHIÆ CASIMIRI SARBEVII.

LYRICORVM.

LIBER TERTIVS.

Ad Franciſcum Cardinalem Barberinum.

Vrbani VIII. Pontif. Opt. Max. fratris filium.

ODE I.

ABſiſte vulgus. nil humili iuuat
Cantare buxo, nil popularibus
Neruis, verecundoq; functum
Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ ſydus adoreæ
Franciſce dicam. te niueis ſuper
Cunis liguſtrorum reclinem
Pulcher honos, croceoq; Phœbus
Perfudit imbri. te roſeus Pudor

Virtusq́ primum non pueriliter
Risêre nascentem, & supinis
Lilia supposuêre membris.
Tunc & iocoso murmure garrulus
Argutaprimis verba leporibus
Dulceisq́ vagitus ab ipsis
Crederis edidicisse Musis.
Tunc & caducis ningere lilijs
Molleis pruinas, & violaria, &
Nubem rosetorum proteruo
In puerum cecidisse nimbo,
Nec non seueri flumina Liberi
Manasse credunt, mellaq́ Dardanos
Errasse per vicos, & vrbem
Vberibus secuisse riuis;
Lauumq́ vernæ munere copiæ
Risisse Tybrin; & virides procul
Strauisse per ripam tapetas
Oenotrios Aniene fonteis
Gratum allocuto lenè cadentibus
In verba lymphis. ite loquacibus
Per plana camporum fluentis;
Ite nouos iterate lusus
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. nascitur, & vitê

Syn-

Syncerus, illimisq; morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps amœnæ flumen Etruriæ:
Ille & profundi feruidus ingeni
Frugemq; virtutum, & Latinis
Restituet sata læta campis:
Auroq; fusum tempus, & aurei
Latè per vrbeis flumina sæculi
Diffundet, & regnata paruo
Rura Ioui, residesque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripasque mirantis que syluas
Hesperiæ linet amne g z c.

AD D. MAGDALENAM.

Christi necem deflentem.

ODE II.

CVm tu Magdalæ limidam
Christi cæsariem, cum malè pendula
Spectas brachia, o rô tibi
Pectus non solitis feruet amoribus!

Non es, qualis eras: tibi
Non mens semianimis restat in artubus:
Non fronti teneræ niues,
Non viuax roseis purpura vultibus,
Non notus superest color.
Sed mors marmoreis pingitur in genis,
Et vitæ gracilis via
Exilis tenui spirat anhelitu.
Non me si satis audias
Plores perpetuum tristia. tertia
Cum lucem reuehet dies
Mutati referet munera gaudij:
Nam quæ sole caret duplex
Ridebit geminis tertia solibus.

AD FRANCISCVM CARDINALEM BARBERINVM.

Clementia potissimum Principes ornari.

ODE III.

„*Felix, qui dubio forte caput supposuit Ioui*
„*Nutantiq; polo; nec trepidâ sceptra tenet manu*

Nec

,Nec sperat cupidus, sed fruitur, nec pauidus tenet
, Sed securus habet. tu modici lenior imperI,
Nec plausum tacitæ plebis emes, nec miserabileis
Diuendes lacrymas nobilium cœde Quiritium:
Te iustus populi clarat amor. cætera diffluent,
Hoc vno veniet diues opum copia flumine.

AD MVSAM.

LAVDES LADISLAI PRINCIPIS POLONIÆ.

ODE IV.

CArminum præses, cytharæq; clio,
Dic vbi molli resupina somno
Fœta rumorum cubat eruditis
Fama sub antris?
Rumpat ignauos, age, dic, sopores
(Nam locum nosti) nimijq; fessa
Somnij, tergat niueo morantem
Pollice somnum.
Thespio currum moderante loro
Solis auratas, age, dic, quadrigas

Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret Hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper caluisse tabo.
Narret Arctoo rubuisse canum
Sanguine Pontum.
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Ostijs septem: tibi diues æris
Accinet Lydus, tua voluet ingens
Nomina Ganges:
Te canent solis Garamantes aruis,
Te Dacæ Princeps, pluuiæque pauper
Maurus, & Cydni, vitreique discet
Potor Enipei.

LAVDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

ODE IV.

QVis me citatus pectoris impetus
Denso sedentem propulit aere
Curruque nimborum morari, &
Per medias equitare nubeis,
Et plana terrarum, & populi casas

Regum-

Regumque turreis non sine gaudio
Calcare sublimem, & superbo
Regna super volitare curru?
Rerumne falsâ ludor imagine?
An picta mundi mœnia, & igneas
Arces, coronatumque flammis
Et liquidum sine labe solem
Præuertor? hîc & patria syderum
Clarusque cæli baltheus aurei,
Campique stellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Qua parte cæli Principis aureas
Inscribo laudes? hinc adamantinis
AEternus Orion in armis,
Et gemino propè Castor igni
Fortem reposcunt. hinc grauis Hercules
Fama propinquum postulat Herculem:
Hinc noctis immunem & veterni
Parrhasij velit ora plaustri.
Acrem & timori cedere nescium
Addam Leoni; quem penes igneæ
AEstatis, aruorumque cura, &
Flaua Canis Cererisque regna.
Iustam & tenacem propositi manum,
Mundi serenis partibus asseri

Expectat Autumni Virago;
Quæ geminam sine fraude Libram
Aeniq; frenos, & celeres vehi
Compescit horas. hinc tibi patrio,
Francisce, cedentes olympo
Pleiadas Hyadasq; cerno.
Illic laborat Phosporus hospitas
Laxare nubeis: hinc tibi lucidum
Collumq; repentesq; cælo
Scorpius abstinuisse chelas,
Auroq; comptum Marmaricus Leo
Crinem totundisse, & radiantium
Opima villorum, & iubatas
Velle polo reuocare flammas.
" *Insculpta cælo gloria sospitat*
" *Heroas: anni cætera subruunt.*
" *Aulaq;, sceptroq;, & columnis*
" *Exscidium sua dixit ætas.*

AD AVRELIVM FVSCVM.

Omnia humana caduca incertaque esse.

ODE V.

SI primum vacuis demere corticem
Rebus, Fusce, velis; cætera diffluent
Vernæ more niuis, quæ modò nubium
Leni tabuit halitu.
Formosis reseces fortia; displicent.
Externis trahimur. si malè Dardanis
Respondens Helenæ pectus amoribus
Famosus videat Paris;
Nusquam per medum prælia Nerei medij
Ventorumq; minas splendida deferat,
Grai furta thori. sed benè mutuo
Rerum consuluit iugo
Naturæ dominus, quòd niueis nigra,
Lætis occuluit tristia. qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Consulto sapiet Deo.

AD MOSCOVIAM.

Cum Principem Poloniæ Moſchi in imperium accerſerent.

ODE VI.

MOſcua, cur iniquas
Aureis fruſtra pharetris diminuis ſagittas?
Vulnera cur adacto
Dirigis ferro? cohibe ſtridula contumaci
Barbara tela neruo.
Iam tibi Mauors facili mollijt arma riſu;
Iam tibi mulcet iras:
Iam tibi frontem lepido temperat in ſereno.
Iam cecidêre tela:
Iam pharetratis clypeus demigrat è lacertis.
Quid lacrymoſa toruam
Exaras rugis faciem? quid melius ſupinis
Fletibus aſtra poſcas?
Quid bono Diui melius mittere Rege poſſint?

AD

AD HONOREM

Cum Franciſcus Barberinus ſacra purpura ab Vrbano VIII. Pont. Opt. Max. ornaretur.

ODE VII.

TE clara Divûm progenies, Honor,
Marſæ canemus carmine tibiæ:
Te meta votorum, & laboris
Dulce lucrum, volucrisque vitæ
Formoſa merces. te decorum patrem
Inter ſerenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque ſtellarumque cunas
Imbre ſuper radiorum, & auri
Virtus marito conſcia Numini
Effudit illuſtrem, & genialibus
Toris coronarum reclinem
Sydereâ religaſſe zona, &
Non indecoræ ſydere purpuræ
Gratæque riſu lucis, & oſculis
Miros anhelantem nitores
Celſa ſuper poſuiſſe ſceptra,

Et

Et molle fertur fascibus & mitris
Aptasse fulcrum, quas stipulæ modo
Prensasse per ludum & procaci
Diceris arripuisse dextrâ.
Te prorogati filia Temporis
Germana Recti candida Veritas
Non erubescendis adurit
Ignibus, ingenuoq; paruus
Luces honesto feruidus ardua
Curare rerum. te patriæ parens
Tranquilla libertas, Fidesq;
Et duplicis studiosa mundi
Illiterato quæ procul otio
Fœcunda veri tempora diuidit,
Arcemq; Causarum & corusci
Praueh:tur vaga regna Phœbi.
Te quæ propinqua clade superbior
Gaudet cruentis Diua periculis
Lassare Fortunam duello, &
Per medias docet ire morteis.
Illam impotentum exercitus imbrium
Insana aquarum rumpere prælia
Vndas refringentemque flammas,
Attoniti pauet ira mundi.
At non & æquo fœdere Comitas

Non temperato pectore conserit
Cultusque tranquillamque morum
Temperiem, similemque vultum,
Siue æstuosus gurges inhorruit
Ciuilis vnda, cùm popularium
Aestu procellarum, & dolosâ
Carbasa diripiuntur vndâ.
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedêre tonsis, cum placidum sibi
Consensit æquor. te decoro
Nobilitas comitata gressu
Centum vetustas nectit origines,
Centumq; retrò per populos fluit
Ceris auorum: nec seueræ
Martis opes, Aquilæve desunt,
Censusque & almæ vulgus adoreæ
Anciliorum, & stemmatis, & togæ,
Fascesque, laurique, & frementum
Turba retro Titulorum inaneis
Exercet auras, non sine Plausibus,
Famæque & aureo Nominis essedo,
Quod turba mirantum & curule
Frænigerâ trahit aure vulgus.
Iamque & virentis vere puertiæ.
Malas amictum, purpureus simul

Au-

Autumnus irrepsit decoras
Flore genas, per aperta latè
Effulgurantum culmina sydêrum
Effræna curru iungere fulmina,
Nubeisque præuectum, & imbrêis
Quadriiugis dare lora ventis.
Miramur omnis turba minor pedum,
Supina curuo poplite ciuitas,
Votisque & obtutu sagaces
Puniceum iaculamur axem:
Vnde & coruscis oppida mœnibus
Pictumque velis æquor & insulis
Regumque turres barbarorum, &
Attonitas specularis vrbeis.
Tu regna ventorum, & pelagi grauem
Compescis iram: tu vaga syderum
Crystalla frenas; tu frementeis
Lucis equos, vigilesque mundi
Metaris igneis: te penes Aequitas
Et septa Tuscis iura securibus
Stipantur; annosæque Leges,
Et niueum sine cæde Iustum.
Tecum supellex aurea, & asperi
Gemmis tiara, te radiantium
Nexus coronarum, sereni

Re-

Regum apices, lituique circum
Et regiarum sydera frontium,
Mitræque fulgent, & diademata
Ad vsque formosam diei
Inuidiam, opprobriumque solis.
At retrò flauum lambere puluerem
Liuor rotarum, & degeneri solum
Mento cecidisse, & procacem
Mæret humi posuisse vultum:
Plenoque nusquam Diuitiæ sinu
Gazæque, & omnis turba Pecuniæ
Et grando gemmarum, & refusi
Per populos pluit imber auri.
Tu lene tormentum ingenio admoues
Monteisque dulcis nectare Gloriæ
Plerumque mulces: te feracem
Consilij, facilemque vendi
Emisse doctus circuit Ambitus
Fucoque & albis vestibus vnicè
Formosus, agnoscique duplex
Et placidæ sine nube rugæ
Risu serenæ frontis idoneus
Mirè sagacem fallere curiam,
Discrimen obscurum dolosis
Artibus, ingenioque morum.

Mentes

Spes

Spes mille circum nubibus insident
Plenoque regni pectore turbidum
Bacchantur: at turpes Repulsæ
Et volucris fuga ridet auræ
Te quanquam anhelantum ignea syderum
Suspirat ædes, Principis aureos
Inuise posteis. hîc ruinas
Imperij, senumque mundi
Curare solers, desine tristium
Tandem querelarum, & potius sacrâ
Incude diffingas in aurum
Sæua Ducum procerumque tela.

AD APES BARBERINAS.

Melleum venisse Sæculum.

ODE VIII.

Ciues Hymetti, gratus Atticæ lepos,
Virgineæ volucres,
Flauaq; veris filiæ,
Gratum fluentis turba prædatrix thymi,
Nectaris artifices,
Bonaq; ruris hospita,

Labo-

Laboriosis quid iuuat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si Barberino delicata Principe
Sæcula melle fluunt
Parata vobis sæcula?

AD SEIPSVM.
ODE IX.

QVid diu vanas feriente nubeis
Vota fallaci iaculamur arcu?
Quid loquor dudum mihi Consul ipse,
Ipse senator?
Ite mordaces procul ite curæ.
Me vocat notis Helicon viretis,
Me sacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.
O vbi molles Heliconis vmbræ
O vbi Cydnus, violisq; pictum
Thespiæ rupis caput, O sonori
Flumina Pindi!
Ne quis ad vestros Aquilo recessus
Aut quis alata Zephyrus quadriga,

Defe-

Deferat fessum, gelidosque Cyrrhæ
Sistat ad amneis?
Vos mihi Romam, Phrygijsque centum
Pendulas saxis simulatis ædeis:
Vos Auentinum Capitolijque immobile saxum.
Hic vbi leui cecidere musco.
Virgines vndæ vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiumque labi
Sedulus Almon.
Hippocreneis abiêre riuis
Pegasi fontes, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.
Alter hîc Lyris fugit, alter Vfens
Alter illimi Thrasimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Plaue
Voluitur auro
Hîc ad Empusæ nemus, & virentem
Aesaris ripam studiosa florum
Aura colludens cumulo iocantis
Obstrepit vndæ.
Lenis hîc auræ tepor, hîc venustas
Hic nitor rerum, meliorque cæli
Vultus, hic plenis agitata manant
Gaudia ripis.

Hîc

Hîc Sales compti, facilesq́ Risus,
Hic leuis circum Iocus, & decentes
Gratiæ plenos referunt resecto
Flore quasillos.
Hîc mihi septem meliùs renident
Romuli colles, gracilesq́ venti
Lenius perflant gelidam supini
Tiburis arcem.
Collis ô sacri decus, ô magistrum
Numen, ô Graiæ fidicen Camœnæ
Phœbe, si gestis procul arduo de-
-scendere Cyntho,
Huc ades longi mihi testis otî:
Tuq́ (nam me quis prohibet) reposta
Affer imprimis mihi, Fusce, grati
Carmina Flacci

AD TYBERIM.

Eum Beneficentiæ & Liberalitatis VRBANI VIII. P. O. M. Symbolum fore.

TYbri siste precor, neu rapidæ regna licentiæ
Iactaris temerè: neu Latij littora Nerei

Vndarum nimio deciduus plauseris agmine.
Quid per plana, per abrupta, per imperuia lubri-
cum
Vectigal domino deproperas Nereidum patri?
Vrbani patulæ credideris flumina dexteræ;
Tunc seu melle fluent, seu rutilis sæcula fontibus
Fies auriferis nobilior fabula Lydijs.

LAVDES FRANCISCI CAR-DINALIS BARBERINI
ODE XI.

Hic ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis. ite loquaciæ
Per transtra, facundisq; Musæ
Carmina deproperate remis.
O qui loquentis flamine sibili
Leniq; sacra nubis anhelitu
Impellis antennas, Notorum
Alta super volitare terga
Doctus, procellas & biiuges celer
Frænare nimbos, huc age Delphicâ
Lauru, coronatamque myrto
Pegaseæ dominator vndæ

Inſcende puppim. quod tumidi prius
Sulcemus æquor? quod pelagus ſitum
Fundoq; virtutum, & refuſæ
Per populos maria alta famæ
Vates profundæ nauita gloriæ
Inuiſet? illinc alta frementium
Moles procellarum, & proteruæ
Fluctibus intonuêre lymphæ.
Hæc illa parci neſcia littoris,
Auara cæli, prodiga munerum
Bacchatur & pecuniarum
Cæruleo pluit aura nimbo.
Hæc illa magni pectoris indoles
Seſe ipſa rerum fluctibus erigit,
Curasq; & alternis natantem
Conſiliis animum remiſcet.
Vindex auaræ fraudis, & abſtinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
Rerumque prudens, nec cruentæ
Laudis iners animique parca.
Hinc æſtuantum mota ſuperbia
Subſedit vndarum, & procul arduum
Ad littus acclinata blando
Aequora decubuêre ſomno:
Hoc illud altι Principis otium

Clausum quieti vecte silentij;
Somniq; curarum, & labore
Empta quies, animiq; vesper
Longi repensus merce negotij;
Cum dulcis inter claustra modestiæ
Sceptrumq;, & immensis reclinat
Regnum humeris, oneriq; parcit.
" *Obliuiosus dißipat Hesperus*
" *Regum labores. damna fugacium*
" *Plerumq; curarum reponunt*
" *Peruigiles sine nocte somni,*
" *Aulæ nitorem cum benè nesciæ*
" *Texêre noctes. nobilium simul*
" *Pompam cateruarum retexit*
" *Clara dies, rediêre curæ.*

AD MILITARES EVROPÆ ORDINES

De Prouincijs Græciæ recuperandis.

ODE XII.

SI quem cruentæ vultus adoreæ

Si fusus auro miles, & inclyti
Vrunt in argento triumphi
Artifici simulante dextrâ,
Sculptæq; laudes: & titulis super
Afflata signis vita Corymbijs,
Cultusq; moresq; & perenni
Pene loquax sua fama saxo:
Hic si locari post genitis sacer,
Et per nepotum lucidus atria
Quærit videri; destinatam
Funeribus meditetur aram,
Vultumq; vultu fingat Achillei;
Dextramque dextræ commodet H ctoris
Dignus Timantæâ notari
Arte, Syracusioque cælo:
Et hique curtâ merce perennius
Lucretur æuum, quos sibi dempserit
Caris redonaturus annos
Coniugibus, puerisque caris.
Hic si timendus gestit ahenéis
Horrere squamis, quem litui sonus
Sæuique coniurata Martis
Signa vocant, clypeo subire
Sparsumque crinem versicoloribus
Mutare cristis, & rapidum vehi

Dum

Dum per reiectanteis lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ:
Illum palustri consita fraxino
Poscit Methone, poscit Acarniæ
Lucus, Tanagræique saltus,
Aut graciles Marathonis orni,
Gnossosque telis, & resonum graui
Stymphalon arcu: non chalybum rudis
Lemnos, nec inconsulta ferri
Phocis erit, nec inermis Oêa.
Si rursus idem bella fidelibus
Committat Euris; æquoris impiger
Veloq; & obluctante remo
Ortygijs equitabit vndis;
Illi Cythori pinus, & hispida
Cupressus Idæ brachia frondium
In transtra, & hærentem carinam
Contrahet: ærisonamq; puppim
Non imperito remige muniet
Eubœa: remos Thespia suggeret,
Ausamq; despectare nubeis
Veliferam dabit Ossa pinum.
Aut qui comatas educat ilices
Caycus, aut qui lympidus assitas
Mæander intercurrit alnos,

Aut dubij vagus error Hebri.
Nec si superbus poscat eques vehi
Pugnæ scientes Ismara denegent
Pullos, relicturasq́ retrò
Aut Noton, aut Aquilona plantas.
Si bellicosos proruat accolas
Seruilis Aemi, sparsa sequi celer
Vexilla palantemq́ Lunam
Aemonijs agitare campis.
Illum & colossis conspicuum dabit
Venalis omni funere gloria, &
Doctis renascentem metallis
Orchomenos, vel amica viuum
Non peierantí marmore Neritos
Ementietur; nec Capitoliæ
Mutum, Palatinæue moles
Stare sinent sine laude ciuem.

AD AVLVM LEVINIVM.

Visnouij Poloni Equitis virtus, cuius interempti pro patria Cor, per summam barbariem, inter se partiti Turcæ, & depasti sunt.

ODE XIII.

EHeu quo cytharæ sciens
Et Bacchi calidis feruida iurgijs,
Leuini, ruit indoles
Imbellem strepitum, & docta procacibus
Saltum fingere claßicis,
Auditoque choros cogere tympano,
Et mensam clypeo super
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælij,
Fudit Visnouius globos,
Et Thracum volucres contudit impetus.
Ille & sanguineis super
Fumantum cumulis hæsit Iazygum, &

Alti nauita sanguinis
Portum non soliti nominis attigit.
Illum Thraces Achaicis
Rimati gladijs, pectoris inuia
Dimouêre repagula:
Et cor, & tepidâ morte fluens iecur
Deuesci, & pia viscera
Ausi sacrilegis carpere morsibus.
At non egregiam quoque
Libarunt animam, nec Mareoticas
Pauit fama libidines,
Aut secura Getæ dentis adorea.
Eheu stringite posteri
Ferrum belligerâ stringite dexterâ.
Heu primam gladij sitim
Pubes Odrysiis imbue cædibus,
Confoßisque reciprocum
Rursum pectoribus reddite sanguinem:
Dudum in pectore Bistonum, &
Venis immeritum feruere barbaris.

AD FRANCISCVM CARDINALEM BARBERINVM.

Iucundam & honestam vitam fructuosæ & anxiæ esse præponendam.

ODE XIV.

„REgias veto manus
„ Tagi serenis imminere riuis.
„Vtili placet luto,
„ Fucumq; nobis fluctuantis auri
„Flauus allinit liquor:
„ Ex quo superbi diues amnis Hermi
„Sordidum lauit Midam
„ Rudiq; limum duxit è Tyranno.
Ite, mobili vitro
 Albiue Cydni, lucidiue Xanthi,
Ite Principum manus,
 Auri coruscas submouete labes.
Riuus integer vitæ
 Suæq; purus, consciusq; lucis
Præterit fidelius
 Regumq; somnos, Cæsarumq; palmas.

Dulce

Dulce purpuræ decus,
Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum;
Midamq; Princeps, Tantalumq; rides:
Vitreus tibi latex
Lymphâ sequaceis euocante lymphas
Lubricâ placet fugâ,
Quâ feruet Arnus, garrulumq; pratis
Vnda promouet pedem,
Ripasq; pingit, candidiq; fontis
Vda voluitur dies.
Hîc thymbra pascit, hîc amœniores
Humor educat rosas,
Et cana nardus, filijq; Veris
Hinc & hinc bibunt croci,
Viuumq; potant fluminis pudorem
Hîc comata lilia,
Paßisque Maius ambulat capillis.

AD CÆSAREM PAVSILIPIVM.

Ne nimium adoleſcentiæ fidat.

ODE XV.

,, *NE te Pauſilipi fallat inanibus*
,, *AEtas delicijs, quæ ſimul impigris*
,, *Incertum rapuit curriculum rotis,*
,, *Effræno citiùs labitur Africo.*
,, *Mendax forma bonum deficientibus*
,, *Annis præcipitat, vitrea concuti*
,, *Dilabi facilis, cerea diffluere*
,, *Hornæ more roſæ, quàm modò roſcidum*
Cum fouit tepidis mane Fauonijs,
Diſſoluit pluuijs veſper Eteſijs.
,, *Nunquam quod rapido pollice texuit,*
,, *Audet compoſitum parca retexere;*
,, *Nec reddit refluo ſæcula turbine.*
,, *Felix ille, cui non breue temporis*
,, *Momentum placuit: qui iuga mobilis*
,, *AEui depoſuit, qui ſibi lucidam*
,, *Iam nunc ſollicito lumine patriam, &*
,, *Arcem nobilium deſtinat ignium.*

AD

AD IVLIVM ARIMINVM

Solis animi bonis nos feris præstare.

ODE XVI.

NOn Hydaspeis, Arimine, gemmis
Non domus flauâ laqueata cedro,
Aurei torrens neq; te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte sectari, quis amœna præter
Prata non parco fluat amnis auro.
Sit satis Virtus animosa sedeis
Visere Diuûm.
Alter effultos adamante muros
Degat, aut cæsas sipilo columnas,
Fossor, inspecta Styge, quas reuulso
Subruat Orco.
Ditior syluis habitat Sabæis
Ales Eois renouata bustis,
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piscis Hydaspe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zonâ retinente pallam:

Alter insigneis Tyrio lacertos
Vinciat ostro.
Gratiùs laues variauit alas
Sparsa natiuis philomela guttis:
Pulchriùs Thressæ maculosa pingunt
Pectora Lynces.
Vna mortaleis numero ferarum
Eximit virtus, volucerque notas
Syderum sedeis animus solutis
Visere pennis.
Tonsa nos vestit pecus, & luporum
Terga mentimur, neque flaua vestem
Dedecet vulpes, & abacta cæso
Castore pellis.

AD ABRAHAMVM BZOVIVM

De Sacra Annalium Historia Eugenij IV.

ODE XVII.

QValem è niuosis Eridanum iugis
Primo cadentem leniter agmine
Festæ Napæarum cateruæ
Traijciunt, hilarique circum

Plau-

Plaudunt natatu: mox vbi prodigus
Et temperati marginis immemor
Prorupit, & præterfluentis
Regna procul, populosque lusit
Errore lymphæ; degeneres simul
Ripâque & immensi hospitio aluei
Dignatus amneis, atque aquosum
Immodico bibit ore cælum,
Syluisque & aruis latius imperans
Ripam euagantis seditionibus
Metatur vndæ, iam natari
Difficilis, nimiusque campi
Venti pauentem non benè sustinet
Dorso phasellum, lætior arduas
Subire bellantum carinas,
Et galeis clypeisque longè
Clarus videri, donec Iâpigas
Amneis auari fluctibus Adriæ
Summisit, & maiore ponto
Veliuolum dedit ire Martem.
Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ, prima per Italas
Clamata defatigat vrbeis
Eugenij pia cura patris,
Qui bella Regum, & illachrymabileis

Re-

Rerum tumultus flectere prouidus
Mundi laborantis ruinas
Extulerat subeunte collo,
Sacriq; Veri solliciti Patres
Quos infidelis littora Bosphori
Rubriue submisêre ponti
Regna, Paret boniȷ́ue Nili,
Lectum remotis consilium plagis
Rerum potentem visere Tusciam, &
Leges, peregrinosq; ritus
Dardaniȷ́s sociare sacris.
Hic tu prophanis cassa furoribus
Doctisq; narras prælia vocibus
Pugnata, clamatumq; Martem
Quà vitrei ruit amnis Arni.
Nec otiosæ more licentiæ
Exaggerato defluis alueo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediusq; ripæ:
Mox & citato plenior impetu
Linguæ sonoro flumine deuehis
Classemq; & euagata longè
Ambracio pia bella ponto.
Quò nos auorum bella trahunt, retrò
Seri nepotes ibimus? ibimus:

Pul-

Pulchros redordiri labores
Et veteres reparare palmas?
Solusne palmas, solus Achaica
Obliuiosi noctie silentij
Abducit ABramus, trophæa,
Et veteres reuocat triumphos?

AD AMICOS.

Se ad sacra studia animum appellere.

ODE. XVIII.

VIxi canoris nuper idoneus
Vates Camœnis: iam cytharæ vetor
Sermone, defunctumq; longo
Barbiton ingeminare cantu.
Iam feriatâ fistula cum lyra
Dependet vnco: rumpite tinnula
Vocalis argenti, sodales,
Fila, superuacuosque neruos.
O quæ coruscantum atria syderum
Seruas & aurêi læue perambulas
Mundi pauimentum, proteruæ
Pelle Themi studium Mineruæ.

MATTHIÆ CASIMIRI SARBEVII.

LIBER EPODON.

AD IORDANVM VRSINVM BARCENORVM DVCEM.

Barceni agri amœnitatem commendat, ad quam per ferias Septembres secesserat.

HVc O quietis apta Musis otia,
Leueisq; Ludorum chori.
Huc feriantum Phœbe Musarum pater,
Huc hospitales Gratiæ.
Huc delicatis ite permisti Iocis
Non inuerecundi sales;
Hic otiosi mite Barceni solum
Vago coronemus pede.
Clemens supino cliuus assurgit iugo,
Cælumq; paulatim subit,
Et solida subter terga scopulorum, arduo
Securus insessu premit;

Arcis

Arcisque iactat inter alta turrium
Insigne propugnacula
Timenda quondam Cæsarum turmis ducum
Timenda magno Borgiæ,
Cum per minantum militum æratos globos
Metuenda iaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæsarem, & quassum metu
Adusque promissum NIHIL.
Hic ille magnus frænat Etruscas opes
Vrsinus heroum decus,
Hæres auitæ laudis, & princeps caput
Magnæque laus Oenotriæ.
Circum coruscis scena quercetis vires,
Cælumque verrit frondibus,
Suosque colles vestit, & patentibus
Sese theatris explicat.
Admota muris ponè Nympharum domus
Aprica præbet littora;
Ripamque Baccho iungit, & vallum propè
Lentis flagellat fluctibus.
Maiore nusquam stagna Neptuno sonant
Aut æstuantis Larij,
Aut qui seuero tangit Albanus lacu
Inenatabilem Styga;
Aut quæ procellis gaudet, & magno fremit

Superba ponto Iulia:
Nec maior vſquam ſpumat, & rupes truci
Benacus aſſultat ſalo.
Intonſa curuo monte circumſtant iuga,
Miteſque deſpectant aquas.
Niuoſus illinc terga Romanus mouet
Cæloque diducit minas:
Illinc caducis ilicem quaſſat comis
Sublime Cymini caput;
Crudumque Boream frangit impotentibus
Deprœliaturum Notis,
Terriſque latè regnat, & cæli minis
Opponit hybernum latus.
Amica ſternit interim lacum quies,
Fluctuſque fluctu nititur.
Et ipſa ſecum pigra luctatur Thetis,
Aquæque colludunt aquis:
Quas vel carina, vel citata turgido
Findit phaſelus linteo:
Pinnâque latè vitreum cogens pecus
Volente lino truditur;
Setaque piſcem ducit, & raris procul
Lacum coronat retibus.
Hinc alta lucet diuitiis Pollæ domus:
Hinc pinguis Anguillaria:

Trebonianas hinc amica vineas
Vadosa plangunt æquora:
Hinc delicati fundus Aurelî nitet
Lymphæ salutaris pater.
Vndaque morbos arcet, & viuacibus
Luem fluentis eluit.
At quà superbum fontibus nomen dedit,
Suumque Flora marginem:
Viuis perennes decidunt saxis aquæ,
Camposque decursu lauant,
Patremque longè Tybrin, & regem sonant,
Romæque seruitum fluunt.
Syncera circum regna naturæ nitent
Et artis immunes loci;
Adhucque virgo sulcus, & montes adhuc
Molleis inexperti manus;
Meramque Bacchus Tethyn, & Bacchum Thetis
Et pinguis inuitat Ceres.
Hinc ille lætus surgit, & tenacibus
Inserpit vlmis Euius
Vdoque cornu turget, & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
Vineta rident Maßici
Aut quæ Falernis educata solibus

Sub-

Sublucet vuæ purpura:
Sed nec Falisci glaream malit soli
Nec pinguis vber Rhetiæ,
Nec flaua tantùm culta felicis Cypri
Graiamuè dilexit Rhodon:
Quantùm suis superbit, & sese suis
Miratur in Canalibus.
Circum beatis imperat campis Ceres,
Latèque rura possidet:
Et arua flauo messium fluctu tument
Motuque culmorum natant.
Innube rarus inquinat cælum vapor
Aut tensa nimbis vellera:
Aut è Boreis bellaventorum plagis,
Raucusque syluarum fragor
Auditur vsquam non proteruis insonant
Exercitati Syrtibus
Euris & austri contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.
Tantùm serenus Vesper, & tenerrima
Etesiarum flamina,
Albique soles, & serena lucidis
Aspirat aura montibus:
Puramque cælo prouehunt Horæ facem
Et Phœbus Horarum pater

Peculiari luce colles irrigat,
 Pronaque perfundit die.
Ramis tepentes ingruunt Fauonij
 Iocantis auræ sibilo,
Et temperatis prouocant suspirijs
 Lenique somnum murmure.
At non loquaceis interim nidi tacent,
 Matresque nidorum vagæ.
Sed aut maritis turtur in ramis gemit,
 Et saxa rumpit questibus,
Aut læta latè cantibus mulcet loca
 Famosa pellex Thraciæ,
Syluisque coràm plorat, & crudelibus
 Accusat agnis Terea: Agris
Quæcunque mœstæ vocibus dicunt aues,
 Respondet argutum nemus.
Affatur alnum quercus, ornum populus,
 Affatur ilex ilicem,
Et se vicißim collocuta redditis
 Arbusta solantur sonis.
Huc ô Quiritum ductor, huc Oenotriæ
 O magne regnator plagæ
Iordane, tandem plenus vrbis, & fori
 Rerumque magnarum satur
Se pone curis temet, & domesticis

Furare pectus otijs.
Hîc vel tuarum lene tranabis vadum
Opacus vmbris arborum,
Tuosque colleis inter, & tuas procul
Perambulabis ilices.
Vel cum Decembre campus, & primâ niue
Vicina canescent iuga;
Nunc impeditas mollibus plagis feras
Syluamque præcinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
Teloque deprendes aprum:
Iactoque ceruos collocabis spiculo,
Fureisque terrebis lupos.
Quod si Latinæ laus Alexander plagæ
Sacræque sydus purpuræ,
Tecum paterno feriabitur solo,
Seseque curis eximet,
Tuique ciues, hospitesque ciuium
Toto fruemur gaudio.

CARMEN SAECVLARE
Diuinæ Sapientiæ.

In gratiam Pauli Frigerij Romani de Philoſophia diſputaturi.

Diua terrarum, pelagiq; præſes,
Dicta ſublustres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
Sidera frænis.

Patris æternas imitata flammas,
Pura ſinceri ſoboles ſereni,
Mentis arcanum iubar, & coruſca
Filia lucis:

Par patri natum ſine matre numen,
Candor aſpecti ſine nube veri,
Ingenij proles genialis almi
Pectoris ardor:

O ſacer mundi lepor, ô decora
Fabra naturæ facies, paternæ
Mentis exemplum, liquidi ſerenus
Luminis imber:

Patris interpres, ſimiliſq; voci
Nata fœcundo genitoris ore

Vena virtutum, generosa pulchri
Mater honesti.
Ante formosi vaga regna cœli
Prima natales habuisse cunas,
Ante vagitus, & anhela parui
Murmura ponti:
Ante quàm Phœbi refugæq; Phœbes
Vesper alternos reuocaret ortus,
Ante quàm montes, & opaca staret
Montibus arbor:
Ante quàm tellus, & aquosa Thetis
Regna dissepta stabiliret vnda:
Et cauas circumsonuêre fluctu
Littora cautes:
Cœlibi Patris generata partu,
Cœlibi Patris generanda partu,
Lumen, & verum semel elocuti
Copia veri.
Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, & iniqua magnæ
Bella Naturæ premis, & quaternæ
Iurgia caussæ.
Tu tuos caussis imitata vultus
Diuidis toto simulacra mundo,
Numinis formam studiosa vili-
-effingere limo.

Cum Pater sacro redimiret igni
Siderum crines, tenerumq́; solem
Et rudes lunæ radios honesto
Comeret auro,
Pondus, & Leges, faciemq́; rebus
Ipsa fingebas; variaq́; rerum
Te penes Normæ, Numeriq́;, & Ars, &
Lucidus Ordo:
Tu vagas zona cohibente stellas
Ausa nascentem religare Phœbum:
Ausa nascentem nebularum amictu-
-inuoluere terram.
Cresce, dicebas, spatiosa cresce
Fertilis frugum pecorisq́; tellus;
Hinc iugis illinc medij dehiscant
Vallibus agri:
Cresce, dicebas: simul ipsa mersum
Erigit ponto caput, & refusis
Hinc aquis, illinc steterunt oborti
Collibus agri.
Quæ simul multa tibi risit herba,
Lætior celsas reparare sedes
Arduum molita tholum volantis
Nube columnæ.
Diceris vastos equitasse supra

Nerei campos celer, & curules
Africi pennas super, & iugalis
Terga Fauoni:
Rursus obliquo redeunte gyro
Isse per fluctus tibi nauis ipsa,
Isse per campos tibi currus aptis
Ipsa quadrigis:
Docta sublimes peragrare tractus,
Docta terrestres reserare vectes,
Orbis obscænum chaos, & latentis
Vltima mundi.
Clara te lunæ stupuêre templa
Sospitem flammis iterare plantam,
Inter & nimbos & acuta sicci
Regna Promethei.
Ad tuos lenis venit Aura frænos;
Hinc & hinc Ignes, patiensq; lori
Pontus, & tractas sine fraude Tellus
Audit habenas.
Te Dies, & Nox, & Hyems, & Aestas,
Ver, & Autumnus, properiq; Menses
Et leues Horæ, rapidoque cingunt
Sæcula passu.
Te vehit claro Cynosura plaustro,
Te nec iratâ mare sistit vnda, aut

Pertinax Euri furor, aut ineluctabilis Austri.
Nec minax Cauri, Zephiriq́ frater
Cum truces iram struit inter imbres;
Aut freto pulsum Boream vadosa
Oppugnat arena.
Te renascentis videt ora Phœbi,
Quæ vel excusso glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero.
Quaq́ deuexo tegit astra nimbo
Quaq́ sublimis speculator Vrsæ
Hispidas arces, & inhospitalis
Frigora brumæ.
Iamq́ mortales simulata cultus
Inter humanas manifesta turmas,
Nesciam gaudes lepido cateruam
Ducere ludo.
Inter & cœtus, solidamq́ plebem
Libero gestis, volitare gressu, &
Ire per vicos, populiq́ densas
Ire per Vrbes.
Vti s..norum, placideq́ fortis
Certa permissi dare iura Recti, &
Siderum solers, patrioque mentem
Didita cœlo.

spec

Qualis vmbrosa libanitis aura
Cedrus, aut læto cyparissus amni,
Qualis attollit caput è Cadanis
Sylua viretis.
Qualis Eois rosa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam præterfugientis humor
Educat vndæ,
Vere tu vincis veniente flores
Vincis Autumno remeante vites:
Vincis & succos, & odora Medi
Vulnera trunci.
Myrrheas vincis lachrymas, & vdos
Balsami rores, & ineuolutos
Cinnami libros, volucremq; sicci
Corticis auram.
Pampinus multa tibi cedit vua
Cedit effusis terebinthus vmbris,
Ver & Autumnus simul os decoris
Extulit aruis.
Sceptra te circum, Trabeæque & altæ
Turba fortunæ, famuliq; retro
Nimbus argenti, fluit, & frementum
Vulgus honorum.
Prona te longè coluêre regna

Et per insignes gradientem, & imos
Et minas regum super, ac Tyrannorum-
-Ardua colla, &
Pauperum cœtus, humerosq; vulgi
Ire sublimem. Tibi lætus Afer
Et pedum Maurus minor, & supinis
Sarmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notæ dominator actæ
Et ferox Iapon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi sistra Nilus,
Te sonet pulsis Arimaspus armis,
Te lyci potor, vitreiq; dicat
Ciuis Enipei.
Prodigus laudes tibi fundat Ister
Ostijs septem: tibi manet ingens
Tybris immensaq; vehat sonorum
Mole tributum.
Tuq; neglectas miserata gentes
Nuper heu fœdis malè pulsa rixis
Cassa bellorum refer heu pudendis
Otia terris;
Si tuam votis veneramur vrbem

Omnis Europe, latiumque supplex
Prona certatim tulimus quaternis
Oscula portis,
Pelle vesanas Dea pelle cædes,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella, durauêre sonora crudo
Sæculâ ferro.
Neu nimis nostris inimica culpis
Oderis cerni: dominamque Romam
Nubium curru super, & niuosis
Vise quadrigis.

MATTHIAE CA-SIMIRI SARBEVII.

EPIGRAMMATVM.

LIBER VNVS.

AD TARQVINIVM GALLVtium Oratorem & Poëtam clarissimum.

Cum ei sua de diuino amore Epigrammata traderet.

I.

DVm tibi diuinos iussi ferremus Amores,
Vrget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus; hic pugnat & ille:
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic iaculum iacit, ille iacit: pugnatur; Amoris

 Tela

Tela Timor vitat, tela Timoris Amor.
Vt tibi diuinos tandem ferremus Amores:
Victus vterq; fuit, victor vterq; fuit.

II.

Si dederit omnem substantiam pro di-
lectione quasi nihil despiciet
eam.

VEnalem nuper cælo mercabar Amorem.
Quis credat? qui se venderet, ipse fuit.
Aurum donabam; sed emi se noluit auro.
Cum largirer opes, reÿciebat opes.
Omnia donabam; sed noluit omnia. totum
Quod superest; (inquam) si placet aufer A-
mor.
Risit; &, æthereo quid inutile quæris Amori
Sollicitus pretium? da Nihil, inquit; E-
mes.

III.

Hastiludium Fortunæ & D. Amoris dotalis Fortunæ anulus, orbis. Seneca. Deus est Sphæra; cuius centrum est vbique, circumferentia nusquam.

Meta volaturæ steterat teres anulus hastæ,
Anulus ad dociles peruia meta manus.
Anulus orbis erat; Fortuna ciebat ad Orbem
Et simul æthereus tela ciebat Amor.
Fortunæ mediam teres anulus induit hastam:
Maior, ait, nobis meta petetur, Amor.
Et temerè iactum iaculatus in æthera telum
Nusquam meta mea est, inquit, vbiq; mea est.

IV.

Hortus conclusus Soror mea.

PVlcher Amor sumpsit rudis instrumenta coloni
Et sua deposuit tela, suasq; faces.
Et manibus stiuam rapuit; castique laboris,
Ad sua ruricolas iunxit aratra boues.
Ilicet, vt facili subuertit vomere corda;
Casta que virginibus Gratia creuit agris.
Flos, ait, vnus abest: sunt cætera millia florum.
Vt nullus possit Christe deesse; Veni.

col:

V.

De S. Mammete Mart.

PAruus in extremā Mammes descendit arenam
Squalebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædam venantum turba ferarum;
Et potuit sese vincere longa fames.
Vnde protervorum ieiunia victa Leonum?
Sic docuit Martyr; sic didicêre feræ.

VI.

Quis mihi det te fratrem meum, sugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris.

QVo tandem meus auolauit ille,
Formosißimus ille natus, ille,
Quo tandem meus auolauit Infans?
An iam Bethlemium reliquit antrum
Natalesque casas, & hospitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
Obstent culmina, fabulosus obstet
Aemus, Pelion, Ossa, Pindus, Othris.
Vt pulsum celer assequar puellum,
Nimbis ocior, ocior procellis;
Pergam per saliceta, per rubeta;
Per deserta, per asperos hiatus,
Per spineta, per iliceta pergam.
An rursus Pharias perosus oras
Damnato redit exul è Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Vt pulsum celer assequar puellum:
Stent inter scopulique, frondeisque

Syluæ verticibus minentur inter,
Damis ocior, ocior capellis
Vadam per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per inuios recessus,
Per querceta, per æsculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras
Et pinguis iuga calcat Hermonæi,
Carmeliq́ super niuale tergum
Formosis spatiatur in viretis,
Quà circumfluus elegante ripa,
Singultantibus euolutus antris
Iordanes sonat, & remurmurantes
sese fluctibus alloquuntur vndæ?
Vt pulsum celer assequar puellum,
Pardis ocior, ocior leænis,
Curram per siliceta, per fruteta,
Per pineta, per obuias paludes,
Per saxeta, per arboreta curram.
An nostri vitijs iniquus orbis
Centum lanarios triumphat hostes,
Stellarumq́ procul fauente pompa
Phœbi scandit equos, & ordinata
Molli sidera temperat capistro?
Vt lætum celer assequar puellum.
Fulgetrisq́ curulibusue flammis,

Auri

Aurigantibus Africis & Curis
Et blandis Zephiris Fauoniisq;
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderii vehente penna
Sperantum vehar essedo notorum,
Vernarumq; rotis Etesiarum.
Sed quo me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur ambo: dum puellum
Quæro, quærit & ipse me puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus,
Obtestatur agros, nihilq; de me
Respondentia scitatur arua:
Sic & me fuga ludit & puellum.

VII.

De D. Maria Magdalena.

Per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea.
Cant. 3.

ET gemit, & miseris singultibus astra lacessit;
Et salso teneras irrigat amne genas,

Et caua per, per acuta celer, per inhospita fertur;
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lachryma cursus?
Magdalis in lachrymis nauigat ipsa suis.

VIII.

De Puero Iesu nato.

QVid esse poßit hoc puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia,
Illime plenis balsamum riuis abit,
Et liberali nectar amne labitur.
Stellæ Serenis illigantur crinibus
Puraq; Cirri luce ceruicem rigant,
Et è bisulca siderum natus face
Pectit coruscas aureus pecten comas?
Sed exoleta nascitur puer casa,
Et exquilino natus in fimo iacet,
Dextrâq; culmum prensat, & fœnum premit,
Cœloque coram nudus, & coràm gelu
Iniuriosâ stringitur puer niue.
Quid esse poßit hoc puello vilius?

IX.

Casta, sed fœcunda.

Ibi dabo tibi vbera mea.

VElle meas, mi Sponse canis, te sugere mammas;
Sic quæ Sponsa fui, iam tibi mater ero.
Ipsa tuas etiam memini me sugere mammas;
Sic qui Sponsus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterum bibimus de mammâ sæpius vnâ:
Sic Soror ipsa tibi: tu mihi frater eras.
O Amor, vnus Amor, quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, si tibi nullus eris.

X.

Veni Auster, & surge Aquilo persla hortum meum, & fluent aromata

AStra rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et rosa sub nimio sole precatur aquas.

Quid

Quid faciat? ventos Amor aduocat, aduocat imbres:
Irriguo quorum rore reuixit ager.
O casti flores! quos vt colat, ipsa labore
Terra quidem spirat, sudat at ipse polus?

XI.

De Puero IESV castitatis amatore.

Ego flos campi. Cant. 2.

ETesiarum Gratiæ, vagorumq;
Fauoniorum, Sarmataq; tibicen
Septentrionis, & Britanne cum Cauro
Apeliota, Regis Aeoli turmæ,
Circumuolate præpetes meum florem,
Blandoq; lætum sibilo salutare;
Dulcesq; malas, floreamq; ceruicem,
Corallinumq; floris aurei labrum
Non flante naso, nec tumentibus buccis,
Sed complicatis osculemini labris:
Sed ante frontem, mystacasque nimborum
Abradat Auster, & nouaculâ veris
Morosius vdam tondeat Notus barbam,

N/

Ne recta puris obstet osculis seta.
Tum verò sudi gratia decens vultus
Tam delicatum basiabitur florem,
Et lenis auræ murmur insusurrabit.
Adsint & amnes graminumq́; florumq́;
Omnesque castæ Chloridis venustates
Suasque vadant ordinatæ per turmas,
Argenteorum castra lilietorum,
Et aureorum copiæ rosetorum:
Omnes supina supplices comâ, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Nouamque veris gratulentur ætatem.
Neu sit pudori, liliisque nardisque
Pronisque calthis ceruuisque verbennis
Rogare velle floridæ iuuentutis
A liberali Rege prærogatiuam,
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra conuocentur ad signa
Sub castitatis Rege militaturi
Tecti rubente fusilis comæ crista
Duces acanthi milites que verbennæ.
Amazonumque prima turma calthárum.
Eant & Indi protinus Granadilli
Et expeditis spiculisque clauorum
Hirtisque spinis, lanceisque, flagrisque

Contra furores audeant Dioneos
Veneficorum senticeta philtrorum,
Herbosa contra tela, Cyprios flores
Amasios dimicare Narcissos.
Morare miles? & vocante Bellona
Sparsi per hortos otiamini flores?
Flos ecce vestri primus agminis Ductor
Pro castitatis laude præliaturus
Se Martiali collocauit IN CAMPO.

XII.

Lampades eius lampades ignis.

O *Ego si fierem medio sita cardine tellus;*
Sponse tuâ starem pendula Sponsa manu.
O ego si fierem liquido torrentior amne;
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris;
Fingerer obsequijs promptius ipsa tuis.
O tandem nisi sim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel esse nihil!

Tra-

XIII.

Trahe me poſt te, curremus.

Mi Ieſu, ſine te per opaca per inuia tendam?
Et potero longas te ſine ferre moras?
Fœlix: ah fœlix olim tua Magdala, quæ ſe
Nexuerat vinctis ad tua crura comis:
Sic comes illa tuum nunquam linquebat amorem:
Tu captiuus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego ſum tua Magdala Chriſte:
Ergo trahas vel me Sponſe, vel ipſe mane.

XIV.

Ad omnia verſatilis.

LAEtus Amor ramo pharetram commendat & arcum:
Arma valete: nouum me vocat, inquit, opus.
Plana per æquales ſe ſtrauerat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hyems.
Hic Amor adducto ludentis more flagello
Ludendi locus eſt, ſed trochus (inquit) abeſt.

Eia

Eia cor, hoc prodi, clamo: cor prodit, & inde
Dum putat esse trochum, cor mihi versat Amor.

XV.

D. Magdalena sub Cruce flens.

AH Sitio, clamas! absunt his rupibus vndæ:
Sola fluunt oculis flumina, sola bibe.

XVI.

Reuertere Sunamitis. Reuertere dilecte.

INsequeris fugio; clamasque reuertere, Iesu:
Et reduces ad te flecto repentè vias.
Insequor, ipse fugis; clamoque reuertere Iesu:
Et faciles ad me flectis amice vias.
Assequeris, fugio; fugis assequor: O bonus error!
Obsequij fœlix O in amore fuga.
Ad te, ne fugias, tua me fuga Christe reducet:
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

XVII.

Sacri Obſequij ſtudioſus, Cadauer eſt.

Fortis vt Mors dilectio.

VT ſcires, quo Chriſte tui flammarer amore;
Non vnus pro me nuncius iuit amor.
Cor ad te miſi, Cor non eſt Chriſte reuerſum:
Mitto voluntatem Chriſte, nec illa redit.
Vt tandem totam poſſet tibi dedere mentem
Intellectus erat miſſus, & ille manet.
Nunc animam mitto, quod ſi non illa redibit,
O ego quam viuum Chriſte cadauer ero!

XVIII.

Epitaphium Viuo.

ET viuo & morior: quid inanes demoror auras?
Quid iuuat ambiguis nectere, fata moris?
Conſtrue perpetuis halantem floribus vrnam,
Et tumulum nobis pone ſuperſtes Amor.
Hic ſepeli miſerum, & lachrymis adſperge. iacentē
Et duo marmoreis carmina cæde notis
Et viuo, & morior poßis in amore Viator
Et quo viuo, mori, & viuere quo morior.

Ber-

XIX.

Bernardino Hosti Missa Imago Chri[st]
cruci affixi.

ME segnis non figis amor? sunt omnia præsto:
Crux arcus, iaculũ Christus, & Hostis eg

XX.

Super riuulos aquarum.

ERrabam nuper vitreas propè Tybridis vndas,
Quà solet ad scopulum naufraga lymph[a]
queri.
Dicebam: mea lympha meos lachrymeris amores,
Nam me iam lachrymæ destituêre meæ.
O ego si possem fieri tam prodigus amnis,
Aeternâ fluerem pulchra per arua fugâ.
Hæc ego: sed tacitas suspendit lympha querelas:
In me mutari forsan & ipsa cupit.

Ima

XXI.

Imago B. Stanisl. Kostkæ Romana.

QVis te tam lepida mentitur imagine pictor?
Quæ tam viua tuas temperat vmbra genas?
Tu palles, pallet: quod si rubet illa, rubescis.
Tu vitâ, vitâ non caret illa sua.
Tu sine corde manes; manet hæc sine corde, loquente
Te loquitur, visus te iaciente, iacit.
Par est laus vobis, disparq; fidelis imago
Illa tui; sed tu Stanesilae Dei.

XXII.

Nunciate ei, quia amore langueo.

POrrigo dum terris aures, dum surrigo cœlo:
Clamat, Ama, tellus, clamat Olympus, Ama.

Sint irata licet, gelidum mare suadet amare,
Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos, Ignisq; mihi commendat Amores,
Saxa repercussa vociferantur aquis.
Non opus est posthac nobiscum Christe loquamur
Orator nostri mundus Amoris erit.

XIII.

Amor Diuinus.

Cor mihi clamat; Amor clamat: cor dormit, ille.
Ambo tacent: surgit cor mihi, surgit Amor.
Cor mihi plorat; Amor plorat: cor ridet, & ille:
Ambo canunt: plaudit cor mihi, plaudit Amor.
Tenè verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
Tenè mei fratrem dixero cordis Amor?
Nescio, quid sit Amor cordi, quid cor sit Amori:
Hoc scio quod totus Cor ego: Christus Amor?

Oscul

XXIV.

Osculetur me osculo oris sui.

QVærebam nostris si quis daret oscula labris,
Dum meus heu longo tempore Sponsus abest.
Oscula poscebam cœlum: dabat oscula cœlum;
Sed satiare meas non potuêre genas.
Oscula poscebam terram; dabat oscula Terra;
Sed fuerant tactis asperiora petris.
Terra vale, cœlumq; vale, dabit oscula Sponsus:
O essent, quot sunt vota, tot ora mihi!

XXV.

Meliora sunt vbera tua.

HInc mihi se Tellus mensa ponebat in vnâ,
Inuitans tacito murmure: Sponsa sede.
Illinc se paterâ mare propinabat in vnâ
Increpitans rauco vertice: Sponsa bibe.
Tunc ego: Terra tuos nolo, Mare nolo liquores:
Tu mihi Sponse fames, tu mihi sponse sitis.

Audijt & geminum Sponſus mihi protulit Vber:
Tu mihi ſponſe cibus, tu mihi potus eris.

XXVI.

De Angelo D. Aloyſio aſtante.

QVam benè ſiderei vultus imitatur Ephebi
Et ſimili ridet lacteus ore puer!
Hic niueis par eſt, niueis par ille liguſtris;
Ille roſa, multa purpurat iſte roſa.
Pura verecundo ſublucent lumina ſole;
Et roſeus teneras ſtat pudor ante genas.
Diſsimiles habitu, ſimiles ſibi moribus ambo;
Dicite: ſint ſimiles, diſsimilesnè magis?

XXVII.

De Eodem.

ANgele, Gonzaga es; ſi pictas exuis alas:
Si Gonzaga alas induis; Angelus es.

XXVIII.

Venatio Amoris.

VEnatum cœli croceos Amor ibat in agros;
Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in iaculis hiſpidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre ſagittæ.
Protinus ætbereæ procubuêre feræ.
Quid clauſum tam ſæua iuuat cuſtodia cœlum?
Pandit Amor planas per fera monſtra vias.

XXIX.

Venatio Amoris & Ieſu.

SVrge, volaturas Amor eiaculare ſagittas:
Es mihi meta Deus, ſum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua Chriſte ſagittis,
Vt fias iaculis ſaucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea Chriſte ſagittis,
Vt fiam iaculis ſaucia præda tuis.

Quàm tibi Christe capi; venari tam mihi dulce:
Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi!

XXX.

Sagittæ Diuini Amoris.
Vulnerasti cor meum.

ILla ego sidereis deprompta sagitta pharetris
Quam pius ad superos eiaculatur Amor.
Quæro meam, sed quæro meo sine vulnere metam
Nam mea non didicit vúlnera ferre manus.
Quis credat potuisse dari sine vulnere metam?
Hic requiesce meo vulnere, Christus, ait.
Accelero, metamq; premo sine vulnere; sed iam
Ne possem vulnus figere, vulnus erat.

XXXI.

D. Aloysius pingitur inducto super to gam Linteo.

PVlchra Dies, & Nox pulchræ germana Diei
Artificem puero fortè locabat acum.

Altera prætextam, longam dabat altera pallam;
Illa nigram, niueam neuerat illa togam.
Quos puer vt riguos in se conspexit amictus,
Et Nox, & moto fulsit ab ore Dies.
O formose puer! quò se formosior esset
Ipsa puer te Nox induit, ipsa Dies!

XXXII.

Donec aspiret dies, & inclinentur vmbræ.

QVid nocti lumen, luci quid quærimus vmbram?
Nocte dies nobis est Amor; vmbra die.

XXXIII.

Fortis vt mors dilectio.

MOrs & Amor gemini pugnāt de laude triumphi
Mors pharetrâ, pharetrâ conspiciendus Amor.
Mors ait, expugno certis ego corpora telis
Expugno flammis pectora, dixit, Amor.
Maior, ait, mihi Mors victoria cedit Amore:
At mihi maior, ait, gloria cedit, Amor. Ten-

Tentarent & tela, pares nisi diceret esse
Victor vtroq; Deus, victus vtroq; Deus.

XXXIV.

Inuersa & humi iacens retro; D. Aloysij Corona.

QValis vbi liquidæ riguis singultibus vnda.
Proluit aprici culta Galesus agri.
Talis in aßiduos lacbrymis Aloysius imbres
Liquitur, & puris pectus inundat aquis.
Scilicet ex istis nascuntur liliariuis,
Deq; pio viuus flumine potat ager.
Quid mirum? si versa retrò, si spreta Corona
Quam dominus fletu sparserat, occat humum?

XXXV.

Eiusdem posita retro Corona.

AVrea cum felix diademata poneret hæres,
Visa sibi raptis flere Corona comis.

Cum

Cumq́ suos iterum vellet circumdare crines,
Ad domini caros procubuisse pedes.
Ipse sed acciduam pedibus calcasse coronam
Fertur, & ingratas posthabuisse preces.
Illa retro reuoluta, iacens: lux Principis olim;
Vmbra mei posthac Principis, inquit, ero.

XXXVI.

Qualis est dilectus tuus.

QValis erat, tuus ille? tuus pulcherrimus ille?
Dicebat nuper nescia turba mihi.
Arripio dextrâ pennam, læuâq́ tabellam,
Et noto, Christe tuo, quicquid in orbe noto.
Pingo rosas, aurum, gemmas, viridaria, syluas,
Arua lacus, celeri sidera pingo manu.
Et tabulam monstrans, noster pulcherrimus, (inquam)
Qualis erat, vultis discere? talis erat.

XXXVII.

Caput eius aurum optimum: Manus eius tornatiles aureæ.

Ponite gemmifero, frondentia serta metallo,
Pulchra triumphales ponite sceptra manus.
Rex meus est Iesus: Rex formosissime Regum
Tu mihi Dictator, tu mihi Cæsar eris.
Qui sceptri fulgore caret, qui luce coronæ
Rex, ais, ille tuus? Rex erit ille meus.
Cui caput est aurum, manus est tornatilis auro;
Illius est Sceptrum, dextra: Corona, caput.

XXXVIII.

In idem sacrum Canticum.

Vitis eram: nostros carpebat nemo racemos:
Flumen eram: nostras nemo bibebat aquas.
Arbor eram: nostrâ nemo consedit in vmbrâ:
Ductor eram: nostrum nemo tenebat iter.
Phœbus eram: nostro lucebat lumine nemo.

Vmbra fui; nostrâ nemo quieuit humo.
Quid faceret Iesus? aurum placet omnibus: Aurum
Vt placeam posthac omnibus, inquit, ero.

XXXIX.

Veni de Libano Sponsa.

ET fugis, & fugiens clamas, quid Sponsa moraris?
Non fugis, vt fugias; vt capiare fugis.

XL.

De Pullato & Linteato Aloysio.

QVem pullæ cernis squalentem in funere pallæ,
Hunc nimius sacro torruit igne Deus.
Quid niueum frustra pullo superaddis amictum?
Et tegis hybernâ torrida membra niue?
Hæc, vbi sidereos iuuenis conceperit æstus;
A nimmo Domini vestis amore fluet.
Perge tamen liquidas gelidâ niue spargere flammas;
Vt liquidum à flammis discat amare gelu.

XLI.

Pullatus post Prætextam Aloysius.

Alluditur ad Mincium hospitalem cygnis fluuium paternum Aloysij solum.

VEctus oloriferi iuuenis propè flumina Minci
Ibat in herbosos Castilionis agros.
Hic niuei dominum cum mirarentur olores,
Squalida mutatâ pallia ferre togâ,
Pullatum fleuêre ducem, visusq; repentè
Plurimus attonito Cygnus abamne queri.
Atque aliquis, quin nos etiam nigrescimus, inquit
Quando tam niueus sponte nigrescit olor?

XLII.

Oculi B. Aloysij lachrymabundi.

QVis modus, ô oculi, nimijs manare fluentis,
Et teneras fletu perdere velle genas?

In

In fluuios liquidis abeunt duo lumina riuis,
Et lachrymæ gemini fluminis instar eunt.
Interea medio fluitant suspiria luctu,
Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium socij, naues, & vela paremus:
Sunt, quibus in cœlum velificemur, aquæ.

XLIII.

B. Aloysio meditanti Roseum imminet Sertum.

PVlchra coloratis vbi pingitur Hybla rosetis,
Sicanias triplex colligit Hora rosas.
At modò quòd croceos religant tibi serta capillos,
Vndè repentinis emicuêre comis?
Te matutinæ pietas modò detinet Horæ
Illa tibi viuo tempora flore ligat.
Quot tibi mille legent formosos sæcula flores?
Vnica millenas si legit Hora rosas?

XLIV.

De Eodem Serto.

IPsa corona, rosa est puero? puer anne Coronæ
Ipse rosa est? puer est ipse Corona, Rosæ.

XLV.

B. Aloysius sacro lumine circumfusus.

NOx erat; & posito iuuenis requierat amictu.
Venit amor. positâ se tegit ipse togâ.
Sic ibat! sic ipse nigrâ sibi veste placebat!
Sic erat in refluo plurima ruga sinu!
Interea tacito vestes vruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces.
Mane vigil positos iuuenis repetebat amictus,
Et circumfusæ luxit in igne togæ.
Non miror iuuenem tacitis arsisse fauillis,
In tacitas, miror, non abiisse faces!

XLVI.

Oculi B. Aloysij.

BIsgeminos olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frænare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nusquam mittere velle manu.
Et chalybum nodis, & aheno vecte solebat,
Et vigili, clausos sollicitare, serâ.
Parua tamen curis custodia visa lapillis,
Quæuè moram furto tollere posset, erat.
Ergo progeminis Aloysi munus ocellis,
Accendit geminas casta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, custodia gemmis
Firmior esse potest, tutior esse nequit.

XLVII.

Lilia manu præfert Aloysius.

HAEc, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Vnde verecundas explicuêre comas?

Non

Non generant similes Pæstana rosaria flores?
Nec simili Pharius messe superbit ager.
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis;
Nec parit æquoreis pulsa Caristos aquis.
Cum nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget è castâ lilia nata manu?

XLVIII.

Petro Malaſpinæ Rectori Florentino Societatis IESV.

SCitata est flores nuper Florentia; cingat
An bona spina suas, an mala spina rosas?
Optauêre malam, tangi quæ fortè volebant,
Nam mala tacturos pungere spina nequit.
Optauêre bonam, tangi quæ fortè negabant:
Nam bona tacturos pungere spina solet.
Sic demum vanam clausit Florentia litem
Esset vt alterutris aßita spina Rosis.
Nullus vt has tangat, tangantur ab omnibus illæ,
Sit bona spina Malis, sit Mala Spina Bonis.

De

XLIX.

° De Capto Oromusio.

Quæ vrbs vulgò ab Indis Gemma Orbis terrarum appellatur.

ANulus est Orbis, pulcherrimus anulus orbis
Indutus digitis Lysia pulchra tuis.
Non tamen ille fuit pulcher sine diuite gemma
Diues Oromusij nam sibi gemma fuit.
Gemma fuit, non est: subiti nam turbine belli
Nuper Erythreo perdita gemma luto est.
Ergo tuam quæres pulcherrima Lysia gemmam
Inter barbaricos Persica busta sinus.
Ecce meos (inquis) poscunt mea regna lacertos,
Ecce meas poscunt Chinica claustra manus:
Non opus est humeris: Oromusia, gemma videtur:
Ipse satis pollex, vt capiatur, erit.

L.

Ioanni de Luogo dum post morbum ad intermissam de Pœnitentia doctrinam rediret.

FErtur inornatis nuper Metanœa capillis
Flesse, repentinâ cum raperêre febri.
Fertur & indomito frænos laxasse dolori,
Et lachrymis madidos exhibuisse sinus.
Cum rursus domito repetis tua pulpita morbo,
Fertur inornatas dispoſuiſſe comas.
Et domitos hilari risu frænasse dolores,
Et lachrymis vacuos explicuisse sinus.
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipsæ
Si gaudent lachrymæ, ridet & ipse Dolor?

LI.

Ad Pontilianum.

E Templis quoties redeo, Pauliuè sacello
Occurris reduci, Pontiliane, mihi.
Et subitò quæris: placuêre palatia Pauli;

Et

Et Pelusiaca sectâ sacella Pharo?
Cum dixi nitidis placuisse palatia tectis,
Et placuisse suis ardua templa tholis.
Tu rursum fontesq; tibi, circosq; placere,
Vasta placere crepas amphitheatra tibi.
A Placitis cessa ne Roma Placentia fiat:
Ipse Placentinus ne videare, tace.

LII.

Augustino Viualdo primùm in Lithuania, ac deinde Romæ Prou.li Præposito Societatis IESV.

CVm te Parthenope Patrem, cum Parma vocaret,
Optaretq; suum Trinacris ora Patrem.
Roma suas dominis mundi de montibus arces
Prospicit, & studijs inuidet vna trium.
Quid faciam Parma cedam? Trinacria flebit:
Parthenope cedam? Parma, queretur; ait.
Trinacriæ cedam? Siren & Parma querentur.
Quin potiùs tantum sortior ipsa Patrem?

Cedi-

Cedite iam natæ, Matri concedite Patrem:
An non vester erit, si meus, inquit, erit?

LIII.

De Timido Ansa Fuluio.

DVm bellicosus nuper Ansa prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Iam cœna vobis præparatur in Cœlo:
Dixit: sed ipse iam mouentibus signis
Et bucrinarum timpaniq; rumore
Perterrefactus, ordiente Bellona
In ciuitatem primus Ansa profugit.
Interrogatus inde, cur fugam mallet,
Et cur ad astra nollet ire cœnatum?
Hac luce fallax inquit Ansa, ieiuno.

Augu-

LIV.

Augustino Viualdo Præposito Prou.li Romano Societatis IESV.

CVm te nuper Honor liquidis circumuagus auris
Altus inauratis insequeretur equis,
Trans Alpes Helicenque volas, vbi prensus Honori
Dignaris meritâ Littana fræna manu.
Cum tamen ingratos aspernareris honores,
Itala festina corripis arua fugâ.
Hic Latias iterum caperes cum iussus habenas
Et victus meritis erubuisset honor,
Non pudet à merito (dixit) me præside vinci:
Sed vinci toties à fugiente pudet.

Sci-

LV.

Scitum Arrogantissimi Ministri, Caluiniani Tauelli.

Ad Cassianum.

Nolo videri, sed suspici.

NOn vult videri, Caßiane, Tauellus,
A me Tauellus suspici cupit semper.
Nolo videre Caßiane cœnantem
Stantem videre nolo; nolo currentem
Et dormientem nolo, nolo stertentem.
Non vult videri, Caßiane, Tauellus:
Tandem vt Tauellus suspici mihi poßit,
Volo videre Caßiane pendentem.

LVI.

Ad Plautum.

SIue peregrinas mittam tibi Plaute Camœnas,
Siue Meduseis fusile carmen aquis.
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,

Nec

Nec melius magno cum Cicerone loqui.
Non poteram melius? laus hæc mihi falsa videtur,
Quæuè vel inuiti stipitis esse potest.
Laudari puto me melius potuisse, sed à te
Laudari meliùs non potuisse puto.

LVII.

Mater Neronis, ad Neronem.

QVò gladium vibras? vtero, mammisnè minaris?
Ah reprimat cæcus nescia tela furor!
Lactabam mammis vtero te nate ferebam:
Dignus erit veniâ forsan vterq; locus.
Erramus. qui te miseras malè fudit in auras,
Dignus vterq; mori, Cæsar vtrumq; feri.

LVIII.

Eloquentia Francisci Cardinalis Barberini.

QValis odoriferi per aprica rosaria Pindi,
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ;
Talis Apollineà Procerum doctißime linguà.

Pura

Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ posuêre silentia Cirrhæ,
Victaq́; Pegaseus comprimit ora liquor.
Sæpe loqui docto posit cum Principe Roma;
Discet ab egregio Principe Roma loqui.

LIX.

Eiusdem sacra Poesis.

CVm tibi Pierios velaret Purpura crines,
Visa sibi raptis Laurea flere comis.
Illa fuit nostris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura cede comis.
Risit & è summo respondit Purpura vultu:
Cingo meas, inquit, laurea, cingo comas.
Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit: Purpura Regis erit.

LX.

Ad Adm. R. P. Mutium Vitellescum Præpositum Generalem Societatis IESV.

EXcubat in medio tibi pulchra Modestia vultu;
Et niueus roseo regnat in ore Pudor:
Simplicitas oculis, sacra Facundia linguâ,
Ridet in argutis Gratia viuagenis:
Maiestas humeros placidam Clementia frontem,
Pura verecundus pectora Candor habet.
Præ foribus famuli, video, famulæq; morantur:
Virtutem Dominam suspicor esse domi.

LXI.

In Antullum Claudum Philippidam.

CEntum Philippos gloriaris Antulle
Patris relictum nomen antecessisse
Vnaq; semper stirpe concatenatos

Nodum paterni stemmatis reliquisse:
Auis Philippis, patribus Philipporum,
Nepotibusq́; te satum Philipporum,
Et pronepotem te vocas Philipporum:
Grandemq́; post te nominum trahis pompam.
Illustre gentis gratulor tibi nomen;
Hoc miror vnum Plaute: cur adhuc nullus
Ex tot Philippis natus est Alexander?

LXXII.

Cerea Neronis Effigies.

D*Vrus & in molli figit Nero vulnera cerâ:*
Mollis & in duro cera Nerone furit.
Cerea quid frustra Solem deuitat imago?
Ipse suo iratus diffluet igne Nero.

LXIII.

In eandem Neronis effigiem.

E*Xprimit & verum mentitur cera Neronem:*
Et docet, & verâ fallit imago notâ.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat:

Et quas ille genas, has gerit illa genas.
Tu tamen h's oculis, hoc vultu luderis hospes.
Id fieri posit qua ratione rogas?
Materiê peccat, non peccat imago figura:
Cerea materies, ferreus ipse fuit.

LXIV.

In maritimam Pali munitionem Ducum Vrsinorum.

PVluereis simulant dum rauca tonitrua flammis,
Martiaq; artifici fulmina nube ruunt.
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab vndis
Sulphureo afflatum sustulit igne caput.
Ecquis (ait) nostri tranquilla silentia regni,
Et resides bello sollicitauit aquas?
Iamq; sibi duci volucres ad fræna quadrigas,
Tritonemq; cauâ prælia flare tubâ,
Armariq; Notos, Tempestatesq; iubebat
Et Thetyn armatis vellere signa feris.
Cum procul Vrsin fluitantia signa Gradiui
Prospicit impulsis velificare Notis.
Vrsus erat signum, picto quà sutilis Vrso
Pensilis è summa carbasus arce fluit.

Heu (ait) inceptis Hyemes absistite pugnis,
Et vos carulea ponite bella fera:
Nouimus excussum iaculantia monstra profundu
Qua fera concepto mugijt igne, noua est.

LXV

Ad Cosmicum de Quincto.

M*Vlũ Quinctus emit: sed cacum, Cosmice, mulũ*
Vnum oculum mulus non habet; ille duos

LXVII.

De Ludouico XIII. Galliarum Rege Christianissimo.

L*Vdo vices Ludouicus, ait: Mars risit; & ohe*
Lude meas, inquit, Rex Ludouice vices.
De puero, ni Rex esses, Ludouice, vererer:
t puer, & Rex es, regie lude puer.
Iacta Rupellani cecidit simul alea belli,
Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices: vt sunt tibi pralia ludus;

Sic Ludouice tibi vincere, ludus erit.

LXVIII.

Libellus de Pietate Christiana laudatus.

Pietatis iste liber est: authoris tamen
Nomen tacetur; ipsa conscripsit reor.

LXIX.

Ad Timantem Pictorem.

Pinxisti pulchrum pulchra cum matre puellum:
Nec tamen illa fuit, pulchra, nec ille fuit.
Pictorem Mariæ meliùs vis pingere Lucam?
Quis scit an errores corrigat ille tuos?

LXX.

De A. Persij Satyris.

Vis Persi tetricas videre noctes?
Auditor lege scripta, lector audi.

LXXI.

Tumulus coniugis Pauli Sapiehæ duos inter equites haſtatos.

QVis iacet hic? magna magnus de ſtirpe Sapieh
Quis propè? Sapiehadis sũt prope ſigna nuru
Quo clarus coniunx? clariſsimus omnibus: armis,
Pace, fide, patria, relligione, toro.
Qui certant equites? certant, quis viuere poſsit,
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

LXXII.

In cothurnatum Gallicum.

VEctari rauco pudor eſt tibi Gallice curru?
Cur ergo rauco non pudor ire pede?

Ad Ioannem Carolum CHODKEVIC Ducum Exercituum Poloniæ aduersus Osmanem Imperatorem Turcicum: cum Gymnasium inuiseret.

Spernere si nolis vatis præsagia Musæ,
Nil in te iuris, Carole, casus habet.
Vilneæ nuper dum mandat apollo Thaliæ;
Grammaticâ nomen flectere Lege Tuum.
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæsitat, alget,
Hac hilari tandem voce Thalia refert.
CHODKEVIC, ait, est indeclinabile nomen:
Robore bella gerit Casibus ergo caret.

In Stemma eiusdem W. literam duodecimam inuersam.

MAgnus Alexander, Magnus Pompeius habetur

Magnus habebaris Carole, Magnus Otho.
Scilicet hos Magnos, magni fecere triumphi:
Te maior Magnum Carole palma facit.
Perlege stemma tuum: Vincis te, Vincis & hostem
Hîc qua terra legi non putat, astra legunt.
Si dubitas; hoc ipse DEODA stemma legendum;
DE cœlo Magnum Maximus ipse leget.

LXXV.

Ad Robertum Cardinalem Bellarminum.

De Pijs de Æterna felicitate, & Gradibus &c, libellis, quos Sophia.

Melecia Palatina magno studio paulo ante mortem euoluerat.

INgens gloria temporum tuorum
Bellarmine Pater, beatiorum
Facundissime cygne, gratiarum
Conatusq; tuos, tuasq; noctes
Sancta pignora lucubrationis

Vi-

Victuros Pyliam libros senectam
Palatina pio terebat vsu,
Nec torpere sinebat, anguloq;
Aut segnes humili iacere mensâ
Cœli delicias Graduśq; cœli:
Queis sacrâ pariter, tuâq; pennâ,
Aeternam referas beatitatem;
Et gemmantia templa nundinaris,
Lamentis, Gemituq;, Lachrymisq;:
Istos illa diu legens libellos
Festinabat, & omnibus lacertis
Remis omnibus, omnibusq; velis
Ad cœli properabat vsq; portum.
Nunc densis meritis, laboribusq;
Et densis lachrymis, doloribusq;
Cœli nobile nundinata culmen.
Formosis spatiatur in viretis.
Quid dici melius beatiusve
Bellarmine tuis potest libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXVI.

Ad Cæcilianum.

CVm modo Magdalios cecinisses carmine fletus
Et rapidos Afræ Caciliane focos.
Continuo madidæ properata volumina chartæ
Ad nos perferri Ceciliane iubes.
Legi iudicium quæris de carmine dicam.
Digna fuit lacbrymis Magdalis, Afra focis.

LXXVII.

De nouo Gymnasij Florentini ædificio, cuius instaurato sub aduentu Caroli Austriæ Archiducis cæpta.

ARnus, an vmbrosas inter liquidißimus ornos
Permessus Latijs luxuriatur agris?
AEsar an Ausonias subterlabentia turreis
Flumina Castalijs vociferantur aquis?
Pindus, an audaces medijs in nubibus Alpes
Piniferis comunt frondea colla iugis?
Quicquid erit: veram referet Florentia Cyrrham
Quam nouus Austriaca condit Apollo lyra.

LXXVIII.
SCAZON.
AVLAM FVGIT ALOYSIVS.

Fallacis Aulæ pompa, criminum mater,
Quæ turbulentæ puluerem bibis Romæ.
Ritu𝔮; semper fluctuantis Euripi
Et huc & illuc ambulando, cursando,
Confabulando, garriendo, ludendo,
Et vsq; & vsq; & vsq; consalutando,
Quotidiano mersa nauigas cæno,
Centumq; pictis curribus lutum rumpis.
Sis O beata delicata formosa
Morum Charybdis aula, pectorum Circe,
Dolosa Syren, innocentiæ labes,
Fraudum satelles, officina fucorum:
Eas superbis semifulta lecticis
Eas sereni luce pulchior Phœbi
Et per Latinæ colla plebis, incedas.
Habe venustos, aureos, capillatos
Pictos, perunctos, deq; capsula totos
Scitos Quirites, elegantiæ mystas,
Vestæ nepotes, bellulos Remi vernas,

Anteambulones laudis,& trahas pompæ:
Dum noster aulas Aloysius vitet,
Centumq; velis & rudentibus centum
Centum phasellis palmulisq; deuitet
Habe capaces patrimonij Scyllas
Fundi Maleas,spongias crumenarum,
Onusta laudum plaustra,nominum rhedas,
Plenas iocorum risuumq; carrucas,
Ineptiarum mille turgidos folles.
Quibus dolosæ ficta dona naturæ
Vultus Poetas,& poetrias linguas,
Fecêre dudum suesq;,deq; vertêre.
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotiosa liminum salutatrix
Famelicorum turba circulatorum
Nugasq; mille vindit,& locat risum,
Fraudumq; frustis mille,mille fucorum
Mendaciorum mille,mille nugarum
Suitq; subsuitq; mille centones:
Dum noster aulas Aloysius vitet
Centumq; Phebis,& Phlegontibus centum
Centum quadrigis,Pegasisq; deuitet.
Illum citato præpes impetu Virtus
Supra secures Cæsarum,& Numæ fasces
Regumq; & omne culmen Imperatorum

Vndam-

Vndamq; ſupra ciuium, & fori fluctus
Enauigantem, paßibusq; non tardis
Mortalitatis ſæua iura calcantem
Nimbosque latè, filiosq; nymborum
Super Cometas, rauca fulminum regna:
Puerperamque grandinum, & niuis Lunam
Ad vſq; rerum vexit vltimos fines.
Ibi ille pulcher imperator aſtrorum
Noua beatus inſtitor voluptatis.
Plenum ſonora gaudium bibit ripa
Rerumque dulci naufragatur in ponto.
I nunc ſuperba, delicata, formoſa
I diues Aula: ſis beata, ſis pulchra
Conchiliata, purpurata; ſis magna:
Dum te inde noſter Aloyſius ridet.

LXXIX.

Hyems transiijt, imber abijt, & recessit. Cant. 2.

In Immaturam mense Iunio B. Aloysij Gonzagæ mortem.

O Nix! O niueis albentia colla pruinis!
O oculi, O niueo lumina vincta gelu!
O niuea ceruicis hyems! O læue genarum
Frigus, & hyberna rosida labra niue!
O niuea crystalla manus! O mite comarum
Vellus, & intactis alba pruina genis.
Ah vereor, ne vere nouos abeatis in imbres,
Dum celer æstiuos Iunius vrget equos.
Siste precor Iuni, crudeles sistite soles.
Hic minimo liquidus diffluet igne puer.
Non opus est flammis. satis est sibi dicat IESVS:
CESSIT Hyems, Imber cessit: Amice, Veni.

LXXX.

Scazon de B. Aloysio.

IOcose Scazon, si quid hactenus mecum
Molli sub vmbra populiuè, lauriuè,
Lenisve buxi, pampinive, lusisti,
Valere iussis arbitriiq; curisq;
Mecum sub alta feriare cupressa,
Mundoq; versu simpliciq; dicamus,
Quid ille noster, ille ciuis astrorum,
Agit coruscis Aloysius campis?
Non ille nostros ducit amplius soles;
Non hac phaselo corporis, leuis mundi
Tumultuoso fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos vnquam;
Cœlum vocabat patrias domos semper:
Huc ille remis, huc rudentibus totis
Ipsisq; plenus carbasis anhelabat;
Huc æstuantes dirigebat antennas:
Huic alligauit insulæ suam nauim.
Hîc sempiterni vere cingitur May,
Hîc peruagatur elegantibus campis,
Hîc rure cœli fruitur, & procul curis

Inter

Inter virentes aureis comis lauros,
Crispas cupressos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedit.
Quà bruma nusquam, vel comantis Autumni
Tonsor Nouember frondeum nemus radit,
Ridetve caluos Ianuarius montes:
Sed delicatos criniuntur in flores
AEterna prata: musici strepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus riuis;
Et lympidorum margines fluentorum
Et hinc, & illinc verberante se fluctu,
Et hinc & illinc inuicem cachinnantur:
Manusque pulsu, vel volubilis plectri
Obliuioso de silentij somno
Expergefactæ sponte garriunt plectra:
Lenisq́; subter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit agros: desides hiant Euri,
Et otiosis oscitantur in campis.
Hic ille noster, ille ciuis astrorum,
Conchiliato purpuratus ornatu,
Euntè pompa siderum coronatur,
Solisque fuluâ totus ardet in pallâ.
Et nunc per arces cœlitum, per accessus,
Amethistina templa, gemmeas sedes,

Et ciuitatis per forum Sionca,
Et fulgurantum porticus platearum.
Calcat finesum siderum pauimentum.
Hîc Lainium compellat, hîc Euerardum,
Hîc latus ambit Borgiam salutator,
Ignatioue flammeoue Francisco
Enarrat, ipsâ delicatior suadâ,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoq; longos Mutio rogat Soles.
Mellisq; riuos, balsamiq; miratur,
Et gaudiorum, nectarisq; lactisq;
Formosa pictâ stagnatrajicit cymbâ,
Et delicato nauicula tur in ponto.
Nanosq; colles, hispidasq; verrucas
Pulcherrimorum lustrat ilicetorum.
O gestientem dulce siderum regnum;
Vestrum clientem pro laboribus tantis,
Doloribusq; lachrymisq; curisq;
Desideratos recreate per campos:
Gaudete Tempe siderum, domus cœli;
Ridete, quicquid est domi Voluptatum:
Plorate, quicquid est foris Querelarum:

Typo:

Typographus Lectori.

ODę, quę ſequuntur, quia ad manus noſtras à Pyratinio Equite peruenere ſerò, typum effugerant. Et tamẽ propter ſublimitatẽ ſtyli non erant omittendæ. Quapropter his adiecimus. Hæc te breuibus ſcire volui. Vale.

AD VRBANVM VIII. P. O. M.

Ode I.

VRbane Regum maxime, maxime
Vrbane vatum Pegaseus tibi
Temo, volaturusque latè
Regna super populosque currus
Iamdudum apud me est: eripe te solo
Obliuiosis eripe nubibus
Nomenque laudesque O Deorum
Concilio, patrioque quondam
Promisse cœlo! te super inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia
Egressa nubes, te superni
Colla super humerosque Pindi
Attollere aliè non sine numine
Luctabor. ibis sub pedibus pigras
Vrbes relicturusque gentes
Attonitæ nouus hospes auræ,

Hac vnde vasti littora Nerei
Amnesq; camposq; & iuga desuper
Arcesq; mirari & natantes
Oceano numerare terras
Coram licebit. iam tibi barbarus
Circum supinis collibus annuit
AEmus, salutatâq; longè
Attremit Acrocorynthus aulâ.
Ter pronus Othrijs, ter trepidæ latus
Subsedit Ossæ, ter Rhodopæ niues
Sacrasve submisere lauros
AEmathij capita alta Pindi
Sacerq; Phœbo Cynthus, & auiæ
Acutæ Cyrrhæ. laurigeris tibi
Thyrsis coronatus Cythæron
Et patulâ nemorosa pinu
Pangæa gaudent bracchia frondium
Longè tetendisse, & procul obuios
Currus adorare, & volanti
Ardua supposuisse terga.
Hinc ire pompas hinc tibi præpetes
Centum superbis ire curulibus
VRBANE Musas, atq; aperto
Ire sines tua facta cælo.
Auditis? an me ludit amabilis

Ima-

Imago pompæ? iam videor pios
Audire plausus, & frementes
Cæruleum per inane turmas?
Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum sonoro exercitus agmine
Leniter VRBANVM susurro,
Ter resonis fremuêre pennis.
Ter vecta terris ac pelago super
Respondit Echo. ter lituis procul
Sparsæ ter VRBANVM camœnæ
Pindericis cecinêre plectris.
Audiuit ingens pontus, & insulas
Erexit omnes. ilicet Africæ
Plausere & Europes, & vnà
Americes Asiæq; regna.
Lætæq; tandem currite sæcula
Dixêre Musæ: currite candidis
Horæ quadrigis; ite, magni
Sæcula deproperate Menses.
Dixêre Musæ: protinus aurea
Risere longum sæcula, sæcula
Auro laborata, & recuso
In pretium emicuêre vultu.

LAV-

LAVDES VRBANI VIII. P. O. M.

ODE II.

NVper recepta bella super Tyro
Pugnasq́; serum ludere distuli
VRBANE, nunc iurata lenem
Increpuit tibi Musa buxum.
Per te refi&o ferro adamantinum
Offulsit auro saeculum, & vndiq́;
Gaza coronatumq́; gemmis
Purpureo reuirescit aeuo.
Quo fata quondam nectare flumina
Vltroq́; septem balsama collibus
Manare, vinove & liquenti
Melle vagos properare riuos
Et sponte sero vespere turgidas
Ad septa narrant lanigerum pecus
Mammas reportare, & comatum
Aßyrio graue vellus auro.
Te Fas, Piumq́;, & Iustitia comes
Vtcunq́; sacrum laetus agis pedem
Candor coronat, te fidelis

Pro-

Propositi studiosa Virtus
Te ponè flauo larga Ceres sinu
Rerumq; plenis non sine cornibus
Felix Amalthee citatis
Rura subit populosq; bigis.
At vis, & ater Luctus, & aneis
Stipata centum Bella furoribus
Curaq; pallentesq; Morbi, &
Fœda modis simulachra miris
Cessere retrò. te duce Faustitas
Secura frugum rura perambulat
Tutaq; per vasti tumultus
Carpat hij volitant carinæ.
Te feriati cum pueris senes
Nec non reclusæ cum nuribus canunt
Regem puellæ: siue reddit
Siue citum rapit hora solem.
At nos recuruo poplite per vias
Patrem colentes, ter niueum tibi
Nimbum ligustri, ter rosarum
Puniceum iaciemus imbrem.

LAV-

LAVDES VRBANI VIII. P. O. M.

ODE III.

NOn solus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidum æthera
Vates; olorinisve latè
Cantibus AEoliove terras
Temnet volatu: me quoq; desides
Tranare nimbos, me Zephyris super
Impunè pendere, & sereno
Calliope dedit ire cælo,
Et quà licebit nubibus, & sacrum
Vulgare cælo carmen eburneam
Lyramq; suspendens tubamq;
Colla super niueisq; læues
Plumis lacertos. me nec inhospita
Sistent oborti littora Nerei
Rupesve inaccessæ ferarum, aut
Verticibus scopulorum acutis
Armata Tethys. me iuga Caucasi
Me canus Abtlas, me mare barbarum
Lateque deiectis vterque

Au-

Audiet Oceanus procellis.
Vt se quieto cuncta silentio
Strauêre latè! Pieriæ simul
Fontes Amymonæ, & canoris
Innumerum cecidêre lymphis
Doctum fluentis murmura Penëi;
Sacroq; Nisæ è vertice tympana
Lyræq; buxiq; & remissa
Cum lituis, cytharisq; plectra
Fregêre nubes. hinc tibi Gloria
Latè per orbem differet aureum
Vrbane nomen, quà corusco
Concutitur Iouis aula curru
Septemq; sese syderibus pigrum
Euoluit æuum. protinus vltimis
Afris, coronatisq; Serum
Manibus, Oceanoq; rubro
Noscêre magnus. iam tibi tinnulus
Fert sistra Nilus, iam Berecynthia
Curetes æra, iam frementes
Rauca crepant Corybantes arma.
Te Romulæis Maurus & Æthiops
Affusus aris: te tepidi canunt
Deuexa mundi, te remotæ
Littora personuêre Chrysæ:

Magnusq; latè diceris arbiter
Cœlumq; terrasq; & maria & Styga
Amnemq; Cocyti seuerum, &
Elysiam cohibere Lethen
Tibi (benignæ si qua fides spei)
Sternentur olim magnanimæ ad pedes
Gentesq; Regesq; ô caduci
Præsidium columenq; mundi
Iam nunc labantis pondera sæculi, &
Deprælantium funera Principum
Pronasq; regnorum ruinas
Consilioque humerisque siste
Tardum sereni partibus ætheris
Te sydus addas, neu properes citus
Mensis reclinari, & fauentum
Ambrosiæ accubuisse Diuûm.
Serò receptum Roma fleat patrem
Tuisq; longum viuere moribus
Poßint Quirites, poßit ingens
Curia, purpureiq; patres:
Diuq; gaudens & cupidus tibi
Incumbat orbis certus ames Remi
Vrbemq; prolemq; ac merenti
Quanquam auidus tibi debet æther
Reposce Diuos præmia lentior

Pallumq́; differ ſydera, dum Tagum
Dum Bætin, vndantemq́; bello
Eridanum Ligerimq́; places,
Dum fracta ſeptem cornua montibus
Submittat Hebrus; dum tibi Theſſalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem opprobriumq́; faſtus.
Iam tum trophæis & ſenio grauem
Aurata ſtellarum ad Capitolia
Longis reuertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulæ.
Quo Muſa vatem non memor Icari
Tollis relapſurum? his potius grauem
Depone ripis, & doloſas.
Deme humeris, digitiſq́; plumas
Tybrimq́; propter ducere languidos
Permitte ſomnos, & ſuper ilice
Lyramq́; pendentemque buxum
Ambiguis fluitare ramis.

AD

AD D. ELISABETAM Dum inter DD. ab Vrbano VIII. P. O. M. referretur.

ODE V.

Diua deuexo dominata Phœbo
Cuius vndosi meminere Gades
Cui Tagus seruit, liquidoq; rura
Præfluit auro.

Pauperes olim coluisse sedes.
Læta, nunc magnas habitare stellas
Inter & gyros, & euntis inter
Sydera mundi.

Dum tibi Mædæ pretiosa syluæ
Damna per Thuscas adolemus aras,
Thureo Regem populiq; cæles
Crimina fumo.

FINIS.